4ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 793 Կ. ՊՕԼԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՕՒՆՈՒԱՐ 27/9 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1904 23 ՋԻԼՂԱՏԷ 1321 — 27 ՔԵԱՆՈՒՆԸ ՍԱՆԻ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՇԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պաղչ Ալի Մահալէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيه يوك وسياسى غزيته‌سى
صاحب امتيازى : اوهانس فريد
اداره خانه‌سى : باب عالى جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԱԲՈՆԱՆՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի տեղադրմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԾԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՍԻՊԵՐԻԱԿԱՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ռուսահաճոյական հաւանական պատերազմին իբրեւ նախազգուշութիւն, եւրոպական բոլոր կարեւոր թերթերը արդէն թղթակիցներ զրկած էին Ծ. Ասիոյ անդրսիպերիական երկաթուղիով։ Ֆրանսական թերթի մը թղթակիցը, Ցնվ. 20 թուականաւ երկաթուղիին մէջէն հետեւեալը կը գրէ.—

«Երէկ իրիկուն Մոսկուայէն մեկնեցանք ժամ 10. 40ին, Բեթերսպուրկի ժամացոյցով, բայց ժամը արդէն 11·10 էր, Մոսկուայի ժամացոյցով։ Միջօրէականներու յայտարարութիւնը եւ ամէն մէկ 100 քիլոմէթր ժամական փոփոխութիւնները երկաթուղիով այս երկար ճամբորդութեան հաճոյքներէն մին կը կազմեն։

«Թալա, Ռիազ, Պաֆրաքի, Սամարա, Զէլիապինսք, Օմսք, Թոմսք, Ֆրանսերէնով եւ վերջապէս Իրքուցք (5,108 վերստ), ահա փոքր ինչ դժուարանալի անունները ա՛յն կայարաններուն՝ որոնցմէ անցանք հասնելու համար ճամբորդութեան առաջին հանգրուանը, ա՛յն Իրքուցքը, որուն վրայ ալ բան մը դիտցած պիտի չըլլայինք դեռ ինչպէս բան մը չենք գիտեր մնացեալներուն վրայ, եթէ Միւլ Վէբն չաշխատէր ժողովրդականացնել զայն Միշել Սբրոկոյի մէջ։

«Առոր համար է որ իրաւունք ունինք ըսելու թէ վիպասանները, մանաւանդ անոնք որ վէպը ռամկացնելու և ժողովրդական ընելու կ'աշխատին, ինչպէս մեր սիրելի Ժիլ Վէբնը—Առաուած անոր կեանքը պահէ դեռ Ամանի իր քնակարանին մէջ— կարծուածէն շատ յաճախ կը ծառայեն աշխարհագրութեան դասերուն դասին։

«Մինչեւ Ուրալի միւս կողմը, ամայութիւնը, տնապատը, ձանձրացուցիչ կերպով միօրինակ է։ Ռուսական Սիպերիայէն բաժնող մեծ լեռնաշղթային անցքը սակայն վեհաշուք տեսարան մը կը պարզէ որ քիչ կը տեւէ, մանաւանդ որ ճամբորդութիւնը այդ միջոցին գիշերը կ'ըլլայ, և անանկ ատեն մը, կ'արթննաս հիանալու համար այնպիսի բաներու վրայ զորս անկարելի է տեսնելը։ Այն ատեն... նորէն կը քնանաս։

«Ուրալէն վերջ, դաշտը նորէն կը սկսի։ Խրբիբզեան դաշտն է, հոս ու հոն անտառներով կէտկիտուած։

«Զիւն, ամէն կողմ ձիւն... կը տեսդայ ու կը տեղայ, կը դադրի, Նորէն կը սկսի։ Ցերեկը, կապոյտ երկնքին տակ, ընտիր գոյներ ունի ձիւնը, մեծ մասամբ մանիշակագոյն իրիկուան մօտերը արեւը կը սկսի փախչիլ։

«Զէլիապինսք Սիպերիոյ դուռն է։ Ցերեկ ատեն կ'անցինք անկէց, բայց բան մը չի տեսնուիր, որովհետեւ քաղաքը կայարանէն մէկ փարսախ հեռու է, ինչպէս անդրսիպերիականին բոլոր քաղաքները։ Կը հարցնեմ ինքներինս թէ ինչո՞ւ համար կայարանները այսքան հեռի են այն ցանցառ քաղաքներէն որոնց համար սակայն այս կիսկղզեան երկաթուղին ձիւները կը ճեղքէ։ Թերեւս պատճառը հասկնամ։ Որովհետեւ ամբողջ ուժը օր այս թաւալուն բանտին մէջ մարդ կրնայ շատ բան սորվիլ։

«Զէլիապինսքի կայարանին մէջ տեսանք կենդանիներու մորթեր հագնող մարդիկ։ Կառախումբէն վար իջնողներն ալ պարտաւոր են հագնիլ այն մորթերէն չսառելու համար։ Ասոնք են մուշակ, գլխանոց, վզնոց, կօշիկ, ամէն տեսակ կենդանիներէ անխտրաբար «փոխառուած»։

«Խռովիչ և վարանեցնող հակադրութիւն մը, հրէշային տարբերութեան զգացում մը կայ ընդ մէջ այս ապերախտ բնութեան՝ որ անհուն տարածութեան մը վրայ մարդուն աչքին ուրիշ բան չի ներկայացներ եթէ ոչ սառած հող, ձիւն մինչեւ հորիզոնին ամէնէն հեռաւոր ծայրերը, և ընդ մէջ այս ճոխ կառախումբին, որ իր կոկիկ խաւերով, իր խոհանոցով, իր սրահներով, իր ծխարանով, իր քանդակագործ կահերով և ոսկեզօծումներով կանգ կ'առնէ վայրենի բնութեան մը ծոցը, ընդ մէջ Սիպերիոյ այս ներքնահանգեակին, ուրիկց ամէն ամիս կ'անցնին հաղարաւոր գաղթականներ, Սիպերիացիներ որոնք իրենց երկիրը կը դառնան, կամ ռուս աքսորականներ, որոնք հոս ու հոն ոստիկանութեան կողմէ կ'առաջնորդուին, կը բաշխուին, առժամեայ կամ ցկեանս տարագրութեամբ, և ընդ մէջ այս մարդատար կառախումբին, որ կը սարայ Բէքին, Դալնի կամ Վլատիվոսթոք, երբեմն անմերձենալի կէտեր։ Մարդկային հրաշալի գործունէութեան ապացոյց մը չէ՞ սակայն։

«Իրաւ է որ վայրաշարժը, երկաթեայ ձողերը, պանդոկ-առախումբը միշտ իմաստասիրութեան նիւթ կրնան մատակարարել, բայց ամէնէն աւելի հոս քան այլուր, այս սառուցեալ առանձնութիւններուն մէջ, որոնցմէ մարդ կը փոխայ չուտ անցնիլ փախչելու համար այն զգլխիչ ձանձրոյթէն զոր առաջ կը բերեն ձիւնի ասրանման անհունութեան վճռեցուցիչ լռութեան մէջ։

«Կէս ժամ դադարէ մը վերջ, նորէն ճամբայ կ'ելնենք։

«Խռովկոտութիւնը կը սկսի սիկարէթներու ծուխին մէջ։ Ի՞նչ բանի վրայ։ Ամէն բանի վրայ։

«Մասնաւորապէս Ռուսիոյ վրայ, անխուսափելի է ասիկա։

«—Ի՞նչ տպաւորութիւն ունեցաք Բեթերսպուրկի մասին, կը հարցնէ ինծի ռուս քաղաքային պաշտօնատար մը։

«—Մեծ և գեղեցիկ քաղաք մըն է, պատասխանեցի։

«—Զուարթ չէ։

«—Այո՛։ Զիւնին պատճառաւ որ ամէն աղմուկ կը ջնջէ։ Մենք յաճախ աղմուկը զուարթութեան տեղ կ'առնենք, բայց սխալ է։ Այսպէս, Լոնտոնի մէջ շատ աղմուկ կայ, բայց ընաւ զուարթ չէ Անգլիոյ այդ մայրաքաղաքը։ Կառք, սայլ, օմնիբուս, փայտեայ սալայատակներ։ Բեթերսպուրկի մէջ լռին բալխիրներ, առանց զանգակիներու։ Սառներներ որոնք կը սպրդին, կ'անցնին։

«—Կրնա՞ք ըսել ինծի թէ ինչո՞ւ համար Բեթերսպուրկի մէջ ոչ օք հովանոց կը գործածէ։

«— Շիտակը ըսելով չեմ գիտեր։ Բայց ըսածնիդ ճիշդ է։ Ոչ Բեթերսպուրկի բնակիչները, ոչ ալ Բեթերսպուրկու հիւրերը բնաւ երբէք հովանոց չունին։

«—Ես, Պարո՛ն, ունիմ հատ մը որ շատ տեղատարափներ կերած է դանազան կլիմաներու ներքեւ։ Աւասիկ։ Անցեալ օր Բեթերսպուրկի մէջ բացի զայն, որովհետեւ առատորէն ձիւն կը տեղար։ Բնաւ չի տեսայ ուրիշ հովանոց մը։ Եւ սակայն, ձիւնը...։ Դալխանոց և մուշակ ունեցող երիկ մարդիկը ի՞նչ որ է։ Եւ սակայն...։ Բայց սիկիները իրենց փեսարաւոր, թեւաւոր, ժապաւենեալ գլխարկներով, անոնք ալ հովանոց չունին։ Ցարօրինակ և տխուր երեւոյթ մըն է ասիկա։ Հաւաս ձագի կամ ապուրի պէս կը թրջուին, թէ՛ անձրեւէն և թէ ձիւնէն, որովհետեւ պաշտպան գործիքը համաձայն չէ ռուսական ոգւոյն։ Ողբալի է ասիկա, ողբալի։»

ՄԵՐԺՈՒԱԾ ՆՈՒԷՐԸ

"ԱՆԵԱՆՕԹ ԲԱՐԵԿԱՄ..ԻՍ

Այն օրէն՝ երբ զրոյցներն ալ սկսան, իրենց կարգին, մէյ մէկ զրական նուէր ընել իրարու, կարգ մը պարզամիտ ու անապարհ մարդիկ ալ, որոնք ամէն բանի մէջ քիթերնին խօթելէ չեն քաշուիր ընաւ, չուզելով այդ հաճոյքէն զրկուիլ՝ սկսան բաց նամակներ տեղացնել անոր ասոր հասցէին, հազ չէ թէ իրենց կոչիկէն շատ վեր եղած ըլլար այդ բանը։ Ահա այդ անախորժ կատակներէն մէկուն է որ կ'ենթարկուիմ ես ալ ակամայ՝ «անեանօթ բարեկամ» դիմակին տակ ծածկուող Ա. Բ.ի մը կողմէ, որ էնտազէի վրայ ձեւուած չուկայիկ տաղաչափութիւնով՝ բաներ մը գրել կը յաջողի Մանզումէի անցած թիւերէն մէկուն մէջ, իբրեւ պատասխան Լոյսի մէջ հրատարակուած «Թէ ե՞ս ինչ կ'ըսեմ»ներուս։ Եւ որովհետեւ մտածումները նոյնը չեն կրնար ըլլալ համեստ գրողին՝ ու փերեզակ-արշինիին մէջ — ճիշդ ինչպէս որ տարբեր են ժօլիի մը սիրուն կատակները դրացիի մը աւանակին խաղերէն,— անանկ ալ այդ բարեկամին մտածումները շատ անախորժ եկած էին ինծի և ես իրաւունք ունեցանք մը նետելու այդ անեանօթ չսպանի արմուղաճ՝ չամ սախրզին վրայ։ Ինծի կը հաւատան թէ իրօք ուրիշ բան կարելի չէր ապասել — եթէ երբեք այդ հարկին մէջ գտնուէինք — անանկ մէկէ մը՝ որուն ամբողջ մտաւորական մակարդակը կ'ըսեն, չանցնիր եղեր մութ խաւերէն անդին և ոչ ալ իր երգաղները՝ իր նկարագրած «գերեզմանի խոր փոսերէն», կամ չոգենաւերու «krfkfkrk մախսուս»ներէն, ինչպէս կը գրէր։ Ու, քանի որ, ամէն մարդ իրաւունք ունի իր հասցէին զրկուած ոճէ նուէր մը ընդունելու կամ մերժելու — ճիշդ այն իրաւունքը՝ զոր ունենալ կը փորձէ մեր «անեանօթ բարեկամ»ը ըլլայ ան վանկացի կամ Դաստրգիւղցի — նոյն այն իրաւունքով, իր եկած տեղը կը դարձնեմ անի՝ վեց գիրը կամ retour քաշելով վրան։ Միայն թէ կը յիշեցնեմ այս առթիւ այդ «անեանօթ բարեկամ»ին որ իմ կարծիքներս, իմ մտածումներս որոնք իմ հաճոյքներս են, շատ վեր են քան ոճէ ճեմարանի մը մշլտած մթնոլորտին տակ աճածներէն և թէ անոնք, չեն կրնար քննադատուիլ՝ ճաշակին տարբերածներու կողմէ։

Հետեւաբար այդ «անեանօթ բարեկամ»ս, ըլլա՛յ ան Թարսոն մը տղան Մարկոսը և կամ Կիրակոսի մը Թոռը՝ Կակոսը, պէտք չէ թիթը խօթէ ուր որ տեսնէ ծակն ու փոսը, և թէ պէտք չէ առնէ դէմքերու էն ստիոլոսը, ինչպէս կ'ըսեն թողուցողները՝ Բագասը, որովհետեւ ամէն միմսի չէ տրուած ըլլալ՝ համաւասար Եզովբոսը, և թէ ամէն գետին չարտադրիր միշտ Վանկայի Մաղտանոսն ու Կարոսը։

ՋՍԻԱՆ ՄՈՑՐԵԱՆ

ԷՆԿԻՒՐԻԻ ՀՐԴԵՀԸ

(ՄԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿԻՑԷՆ)

Գաղատիա, Շաբաթ

Այս գիշեր ժամը 7 ու կէսին (Ը. Թ.) հրդեհ ծագելով Հիսար Լիմանի Ֆրէրներու նոր բացած վարժարանին կից Գ. Արզումանեանի տունէն, հիւսիսային հովին սաստկութիւնէն առելի կերպով ծաւալիլ սկսաւ։

Շրջակայ տուներ հին ու փայտէնէն ու փղոցներն ալ նեղ ըլլալուն, քաղաքին կեդրոնը ակներեւ վտանգի մատնուած էր։

Ժողովրդեան ան ու սարսափը այն աստիճանի հասած էր որ, հրդեհէն շատ հեռու թաղերու բնակիչներ իրենց կահ կարասին փոխադրելու խուճապին ենթակած էին։

Բարեբախտաբար կուսակալ Վեսմ. Ճէվատ պէյ իսկոյն հրդեհին վայրը փութալով, իր հսկողութեան տակ ի գործ դրուած դերմարդկային ճիգերով կարելի եղաւ այսօր ցերեկ, ժամը 7ին հրդեհին առաջքը առնել և քաղաքը եմ առանձինն աղնուամիտ ծանօթներուս՝ թուականէս սկսեալ որոշած եմ անպայման ժամանակով ա՛լ չլուսնասիրել ու չպատասխանել օրագրական հրապարակին վրայ ինչ ալ որ ակնարկուի հոն իմ անունիս—ամենաբարձր պատիւն մինչեւ ամենավատ անարգանքը—չպատասխանել, բայց միայն ի հարկին օրագրականէ տարբեր հրապարակներու վրայ։

Սիրտի ցաւով կը կցորդեմ նաև այն բանասիրական ծանուցումիս թէ իբրեւ քսան և վեց տարեան գիմնազիստ (amateur) գրող՝ ինչեր որ հրատարակած եմ օրագիրներու, հանդէսներու և գիրքի մէջ՝ այլ և այլ ակամայ պատճառներով, մանաւանդ մեկուսի բնակութեանս հեռաւորութեանն համար, նկատելի են եղծեալ ու անհարազատ, բայց ի Աբեւելեի, Մասիսի ու հոս մէնալ Մանզումէի մէջ հրատարակածս դատ մը պատմական ու փիլիսոփայական ընձեռուածներէն(*) ու «Այէլուիա» իմաստասիրական անուն մատենիկէն։

Շնորհակալութիւն Զեզի և պատուական ընթերցողներուս անմոռանալի համակրանքին, շնորհակալութի՛ւն կանխաւ այն բարեկամ օրագիրներուն որ պիտի հաճին անդրադարձ այս բանասիրական ծանուցումս՝ խաղաղ սիրտով ընդունելով իմ այս խաղաղիկ հրաժեշտը։

Զեր Ե. Գ. ՄՐՄՐԵԱՆ

(*) Արմաշ, Անոր հրէշապէները, կեանքիս յաւելուածները, Նիւթականութիւն և Հոգեկանութիւն, Բաւերուն ոյժը. Աղքատները և Մամբրէ Սրբազան Մարկոսեան։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԽԶՈՒԱԾ

Քանի որ ռուսական մարտանաւերը Բորթ Արթուրէն դուրս ելան շղեսպինդ, ըսել է թէ պատերազմը սկսելու մօտ է, և ասիկա նշան մըն է թէ Ռուսիոյ ռազմապետները կ'ուզեն փութացնել գործը տենդոտ եռանդով մը։ Մինչեւ հիմա սպասողական վարմունք մը ցոյց կը տրուէր, բայց հիմա յայտնուեցաւ թէ այս վարմունքը զուտ քաղաքականութիւն մըն էր կամ ռազմագիտական կեղծիք մը։ Երկուստեք հզօր պատրաստութիւնները եղած լմընցած է արդէն, և յապաղումը իր ծայրատիճանին հասած էր։ Քօրէա ողողուած է ռուս և ճաբոնցի զինուորներով, զանազան և տարբեր կէտերու վրայ։ Գործողութեանց առաջին դաշտը Քօրէա պիտի ըլլայ, հոն պիտի փոխադրեմ նաւանձիներն աղնուամիտ ծանօթներուս՝ թուականէս սկսեալ որոշած եմ անպայման ժամանակով ա՛լ չլուսնասիրել ու չպատասխանել օրագրական հրապարակին վրայ ինչ ալ որ ակնարկուի հոն իմ անունիս—ամենաբարձր պատիւն մինչեւ ամենավատ անարգանքը—չպատասխանել, բայց միայն ի հարկին օրագրականէ տարբեր հրապարակներու վրայ։

Սիրտի ցաւով կը կցորդեմ նաև այն բանասիրական ծանուցումիս թէ իբրեւ քսան և վեց տարեան գիմնազիստ (amateur) գրող՝ ինչեր որ հրատարակած եմ օրագիրներու, հանդէսներու և գիրքի մէջ՝ այլ և այլ ակամայ պատճառներով, մանաւանդ մեկուսի բնակութեանս հեռաւորութեանն համար, նկատելի են եղծեալ ու անհարազատ, բայց ի Աբեւելեի, Մասիսի ու հոս մէնալ Մանզումէի մէջ հրատարակածս դատ մը պատմական ու փիլիսոփայական ընձեռուածներէն(*) ու «Այէլուիա» իմաստասիրական անուն մատենիկէն։

Շնորհակալութիւն Զեզի և պատուական ընթերցողներուս անմոռանալի համակրանքին, շնորհակալութի՛ւն կանխաւ այն բարեկամ օրագիրներուն որ պիտի հաճին անդրադարձ այս բանասիրական ծանուցումս՝ խաղաղ սիրտով ընդունելով իմ այս խաղաղիկ հրաժեշտը։

Զեր Ե. Գ. ՄՐՄՐԵԱՆ

(*) Արմաշ, Անոր հրէշապէները, կեանքիս յաւելուածները, Նիւթականութիւն և Հոգեկանութիւն, Բաւերուն ոյժը. Աղքատները և Մամբրէ Սրբազան Մարկոսեան։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 299

ԿՆՋՈՍ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

ԶԷՊ

ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԵՐՐՈՐԴ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՍ

(Քսան տարի եսէր)

Է.

Վերջապէս հարսանեկան պատրաստութիւնները աւարտեցան, և որոշեալ օրը հասաւ։ Հրաւիրագիրները արդէն օրեր առաջ զրկուած էին, որպէս զի հարսնեւորներն ալ դիւրութիւն ունենան իրենց պատրաստութիւնը տեսնելու։ Գաղուէն, Տիրվանէն և Կովկասեան ուրիշ քաղաքներէ բազմաթիւ անձնաւորութիւններ եկած էին ընտանիքով, որոնք առեւտրական ու բարեկամական կապերով միացած էին Շարամովներու առեւտրական հսկայ տան հետ։ Նոյնպէս ալ Եւրոպական մէկ քանի քաղաքներու վաճառականներ, որոնք սերտ յարաբերութիւն ունէին հանքային այս մեծահռչակ տան հետ՝ Պոլսոյ չքեղութիւնը մօտէն վայելելու դիտումով՝ փութացած էին առիթէն օգտուիլ ու անձամբ պատասխանել հարսանեկան հրաւէրին։ Արդէն մայրաքաղաքիս մէջ քիչ շատ անուն ունեցող Հայ և օտարազգի ընտանիքներ մեծ մասամբ հրաւիրուած էին և Շարամովներու հոյակապ ապարանքը որ ճոխութեան ու ընդարձակութեան կողմէ անմրցելի էր, գրեթէ ամբողջութեամբ երկսեռ հարսնեւորներով լեցուած՝ ակնախտիր երեւոյթ մը առած էր հարսնիքին օրը։ Ծառաներու, սպասուհիներու թիւը քառապատկուած էր, որոնք նախանձելի կարգապահութեամբ կը հանդիսէին ամէն կողմ, առանց աղմուկի, իրարանցումի և առանց չփոթելու։

Ճոխութիւն, փայլ, Նորութիւն, վայելք ամէն կողմ, որոնց մէջ երկու սեռէ հրաւիրեալներու իրարու նկատմամբ փոխարինած քաղաքավարութիւններ ու փափկանկատ յարգանքները տեսնող մը պիտի զարմանար կենցաղագիտութեան այս ատիճանին վրայ։ Այր մարդիկ ամէն վայրկեան առիթ կը փնտռէին գեղեցիկ սեռին ծառայելու, իսկ փափկասուն տիկիններն ու օրիորդները միշտ պչրանքով, գլխու շնորհալի հակումով, նուրբ ժպիտներով կ'արտայայտէին իրենց շնորհն ու հրապոյրը։

Հասարակ մահկանացուներու ըմբռնումէն խիստ վեր էր հարսնեւորներու փոխադարձ յարաբերութիւնը և այս դառապարգի ընկերութիւններ չյաճախող ո՛և է մէկը անբնական պիտի գտնէր այր մարդոց ծեքծեքումները, կորուուքները, ջիթիներն ու կնամեծարական ձեւերը որոնցմով կը շրջապատէին կիները, անոնց մէկ ժպիտին, շնորհակալութեան կամ համակրական ցոյցին արժանանալու տենչով։ Երիտասարդները՝ մանաւանդ թեթեւսոլիկ ու չփացածները՝ ոչ խամաճիկներ էին ասոնք, ամէն վայրկեան ծռելու ու կորտուելու պատրաստ։ Կարծես կիներու հաճելի ըլլալէ ուրիշ նպատակ չունէին աշխարհի վրայ, այնչափ կը խոնարհէին ու կը ջնջէին անոնց շուրջ։

Տիկին Շարամով ու Մելինէ, իրենց գեղեցկութեան ու հարստութեան շնորհիւ, թէև ամէնէն աւելի առարկայ կը դառնային այն կնամեծարական ցոյցերուն, սակայն Բարիզի մէջ երկար տարիներ ապրած ըլլալով խիստ վարժ էին անոնք Մալօնի կեանքին ու փոխադարձ յարգանքներով կ'աղատէին իրենց օձիքը գլխացաւ խօսակցութիւններէն։ Վարժուհին ալ այն երբեմնի լքուած կինը չէր հիմա, հարստութիւնը, ազէկ օրը, երիտասարդական հով մը առած էին կարծես իրեն, որ սրտին շրջանը կ'ընէր միշտ, մեծարանքներ ընդունելով հարսնեւորներէն ու փոխադարձաբար մեծարելով զանոնք։

Յակոբիկ ու Սիրարփի օրուան հանդէսին առանցքն էին։ Ամէն աչք յառած էր այս երջանիկ ամուսին վրայ և ամէն բերան անոնց գովեստը կը կարդար։ Փեսան իր պաշտօնական ոճ հագուստին տակ լրջութիւն մը առած՝ կը պատկերացնէր իր վրայ միլիոնատէրի մը և այսչափ գեղեցիկ կնոջ մը ամուսինն ըլլալու անվիճելի արժանիքը։ Իսկ հարսը՝ հագած էր սպիտակ նուրբ ամուսէ պսակի շրջազգեստ մը որ ալ աւելի կը ցոլացնէր անոր հասակին բարձրութիւնն ու կազմուածքին հիացքանչ բարձեւութիւնը։ Սեփոն մասնաւոր խնամով պատրաստած էր պսակի այս շրջազգեստը որ Բարիզի ամէնէն հռչակուած դերձակուհիին ձեռքէն ելած էր։ Նարնջաստղիկի հիանալի վնջիկներ կ'ուղեկցէին Սիրարփիի հագած այս գեղարուեստական արտադրութիւնը որուն երկարաձիգ տտուները պատուոյ օրիորդներ բռնած՝ կ'օգնէին հարսին շարժումներուն։ Իսկ աւանդական թիլիփէնի՝ հարսանեկան քողը, կարծես նոր աղատեցաւ անխուսափելի աղէտքէ մը։

Գաղատացին յաւէտ երախտապարտ պիտի մնայ իր սիրելի կուսակալին, որ իր անձին վտանգն իսկ առ ոչինչ գրելով, կրակին ամէնէն սաստկացած տեղերը կը փութար և Ն. Վեսմութեան դէմ դրած դրած խոչընդոտներուն դէմ ահեղի բոցերը տեղի տալ ստիպուեցան։

Մեծապէս գնահատելի էին նաև Վալի Մայէթի Սաաթ պէյի, Թալատեան նախագահ Հաճի Զիա պէյի, ժանտարմայի հաղարապետ Հաճի Անմէտ աղայի ու սէր-քոմիսէր Իսմէդ պէյի ջանքերը, որոնք ոչ մի ջանք չխնայեցին հրդեհը մարելու համար, հոգ տանելով միանգամայն ժողովրդեան գոյքերը պահպանելու։ և կարելի է ըսել թէ ոճէ բան չէ գողցուած։

Ճրվրճրվալու փողոցը կիսովին հրոյ ճարակ եղած է, 35 տուներ ամբողջովին և 20ի չափ տուներ ալ մասամբ այրած և կամ քանդուած են։ Վնասը 15,000 ոսկի կը հաշուեն, որուն մէկ վեցերորդը հազիւ ապահովագրուած է։ Ամէնէն շատ վնասուողը «Իւնիոն» ընկերութիւնն է։

Այրած շէնքերու մէջ նորաշէն և մեծ տուներ ալ կային։ Մեծ մասը Հայ-Հռոմէականներու կը վերաբերէին, 4-5 հատ Հայու տուն միայն այրեցան։

Հայ-Հռոմէական օրիորդ մը սարսափէն յանկարծամահ եղեր է։ իսկ երկու գործաւորներ ալ վիրաւորուեր են։ ուրիշ անձի կորուստ չկայ։

Հրդեհին ծագած տեղէն հազիւ երեսուն քայլ հեռուն գտնուած Հայոց Ս. Նշան եկեղեցին և վարժարանը անվնաս ազատած են։

* * *

Շաբաթ, գիշերուան ժամը 3

Հրդեհը կատարելապէս մարած է. Իսկիշէհիրէն ջրհանիներու խումբ մը ալ եկաւ իրիկուան թրէնով։

Վեսմ. Կուսակալ պէյը ամէն կերպ նախագահութիւնները կարգադրեց հրդեհին նորէն ծագման տեղի չտրուելու համար. զինուորներ, ոստիկաններ և պահակներ կը հսկեն այրած տեղերը։

Վեսմ. Կուսակալին քեռորդի Թաքը պէյ, հրդեհին բոցերուն մէջ կայսին ի ձեռին, գերմարդկային ճիգ ու կորով ցուցուցած է. նոյնպէս պահեստի զօրաց հարիւրապետ Զէքերիա էֆէնտի։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Օ. ՇԱՄԼԵԱՆ

ՀՐԱԺԵՇՏ ՄԸ

Ազնի՛ւ Խմբագրապետ,

Կը խնդրեմ Զեր ազնուութենէն՝ իբր հին բարեկամ՝ որ հաճիք ծանուցանել մեծարոյ բանասէրներուն և ընթերցող հասարակութեան թէ կրկնեալ ու բազմակրկնեալ անարժան պատճառներով՝ որոնց մի մասին ի սկզբան լուռ մուռ համբերած եմ և մի մասն ալ յայտնած եմ՝ Թուականս սկսեալ որոշած եմ անպայման ժամանակով՝ ա՛լ չլուսնասիրել ու չպատասխանել օրագրական հրապարակին վրայ ինչ ալ որ ակնարկուի հոն իմ անունիս—ամենաբարձր պատիւն մինչեւ ամենավատ անարգանքը—չպատասխանել, բայց միայն ի հարկին օրագրականէ տարբեր հրապարակներու վրայ։

Սիրտի ցաւով կը կցորդեմ նաև այն բանասիրական ծանուցումիս թէ իբրեւ քսան և վեց տարեան գիմնազիստ (amateur) գրող՝ ինչեր որ հրատարակած եմ օրագիրներու, հանդէսներու և գիրքի մէջ՝ այլ և այլ ակամայ պատճառներով, մանաւանդ մեկուսի բնակութեանս հեռաւորութեանն համար, նկատելի են եղծեալ ու անհարազատ, բայց ի Աբեւելեի, Մասիսի ու հոս մէնալ Մանզումէի մէջ հրատարակածս դատ մը պատմական ու փիլիսոփայական ընձեռուածներէն(*) ու «Այէլուիա» իմաստասիրական անուն մատենիկէն։

Շնորհակալութիւն Զեզի և պատուական ընթերցողներուս անմոռանալի համակրանքին, շնորհակալութի՛ւն կանխաւ այն բարեկամ օրագիրներուն որ պիտի հաճին անդրադարձ այս բանասիրական ծանուցումս՝ խաղաղ սիրտով ընդունելով իմ այս խաղաղիկ հրաժեշտը։

Զեր Ե. Գ. ՄՐՄՐԵԱՆ

(*) Արմաշ, Անոր հրէշապէները, կեանքիս յաւելուածները, Նիւթականութիւն և Հոգեկանութիւն, Բաւերուն ոյժը. Աղքատները և Մամբրէ Սրբազան Մարկոսեան։

Այս նպատակին հասնելու համար մայրերը առիթներ կ'ստեղծէին Սեփոնի զուկրներուն հետ մտերմանալու և անուղղակի կերպով իրենց աղջիկները անոնց ներկայացնելու, ինչ որ միանգամին ազոցն ալ նպատակին կը յարմարէր, որոնք օրիորդներու այս չքնաղ համախառնումին մէջ, աչքն ձախ, ձախէն աջ կը փութային թէ զիրենք ցուցադրելու և թէ՝ կարելի եղածին չափ շատ թռով աղջիկ ճանչնալու համար։ Իսկ Եզեքիէլ, ամուսնանալու փութկոտութիւն չունէր, այդ հոգը քոյրը Սիրարփին և քեռայրը Յակոբիկը ստանձնած և բաւական յաջողութեան մէջ ալ դրած էին, հետեւաբար ինք բոլորովին նկատումէ ազատ էր հարսնիքին մէջ։

Միանգամ, հեռուէ հեռու կը դիտէր զուկրներուն չուրջ դարձող մեծահարուստ ընտանիքները և սրտին հբուանքը կենալով զսպել, սրտանց փառք կուտար Աստուծոյ, որ այնչափ ողորմելի կացութենէ մը, այսչափ նախանձելի վիճակի բարձրացուց զիրենք։

(Շարունակելի)

նակն թշնամիք իրենց ահարկու և թերեւս վճռական հարուածները։ Երկու Տէրութեանց նաւային ոյժերը զիրար կը դիտեն։ Վերջին լուրերէն այնպէս կ'երեւի թէ ճարոնական նաւատորմը գաղտնի և ճարտար շարժումներ ընելով Բորթ Արթուրէն մեկնող ռուսական մարտանաւերուն ետեւէն ինկած է։ Եւրոպական Սակարաններ ան ու սարսափի մէջ ինկած են, և արձեթուղթերը կոտրեցան իսկոյն ահաւոր անկումներով։

Ռուսիոյ Պատասխանը Մանչուրիոյ մասին բոլորովին լուռ անցած ըլլալով, Ճարոն որոշեց Պատերազմի բախին դիմում ընել։ Շարաթ իրիկունէ սկսեալ խզեց իր յարաբերութիւնները, և Թոքիոյի ռուս դեսպան Պարոն տը Բոզէն Ճարոնի մայրաքաղաքէն մեկնելու հրաման ստացաւ իր կառավարութենէն։ Բեթերսպուրկի Ճարոնի դեսպանն ալ Թոքիо մեկնեցաւ։ Հետեւաբար ամիսներէ ի վեր ձգձգուած խնդիրը իր լուծումը ստացաւ, սուրով և թնդանօթով։ 1500 Ճարոնցի գործաւորներ Վլատիվոսթոքէն իսկոյն ճամբայ ելան։

*** Բորթ Արթուրի առջեւ համախմբուած ամբողջ Ռուսական Նաւատորմը Դ. առաւօտ նաւանանգիստէն դուրս ելաւ անծանօթ տեղեր երթալու համար։ Ճարոնական մարտանաւերը իսկոյն շարժման մէջ դրուեցան հասկընալու համար ռուսական մարտանաւերուն նպատակը։ Սիկերիոյ և Մանչուրիոյ մէջ Ռուսական արտաքոյ կարգի զինուորական գործունէութիւն ցոյց կուտայ։ Շարունակ դէպ ի Բօրէական սանմանագուլար զօրքերու շարժումներ տեղի կ'ունենան, և կ'ըսուի թէ այժմէն բազմաթիւ զօրքեր մնած են Բօրէա։ Հիմակ որ Հեռագիրը Պատերազմի յայտարարութեան լուրը բերաւ, տարակոյս կայ թէ Բօրէայի մէջ ռուսական զօրքերը այս պահուս շատ կարեւոր դիրքեր բռնած են։ Վլատիվոսթոքի Ռուս իշխանութիւնք հրամայեցին Ճարոնի ներկայացուցիչին որ բոլոր Ճարոնի հպատակները քաղաքէն դուրս հանելու կարգադրութիւններ ըլլան, որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ ի մօտոյ պայարման վիճակ յայտարարուի քաղաքին մէջ։ Եթէ Ճարոնցի հպատակներ ուզեն մնալ ռուսական հողի վրայ, Ռուս իշխանութիւնք զանոնք Սապարովքա պիտի փոխադրեն։

*** Միքասոն Պալատ. հրատարեց իր 10 մարքիզը, որուն հետ մասնաւոր խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ մէկ ու կէս ժամ։ Եւեսոյ Ճարոնի կայսեր ներկայացան բոլոր աւագ պետական մարդիկը, վարչապետը, պատերազմական, ծովային, արտաքին և ելմտական գործոց Նախարարները, և Ն. Վեհափառութիւնն նախագահութեան ներքեւ մեծ ժողով մը դումարեցաւ։ Այս Խորհուրդին մէջ էր որ որոշուեցաւ Պատերազմը։

*** Մանչուրիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ Ռուս իշխանութիւնք տուներ, պանդոկներ բռնեցին Ռուս զօրքերուն բնակութեան համար։ Հաղարաւոր սայլակներ վար դրուեցան կառավարութեան կողմէ ռազմամթերքի և ուտեստի փոխադրութեան համար։ Զինարիներ և Նանքներ կը պատրաստուին Ռուսիոյ հաշուոյն կուռելու։

*** Վեց ռուսական զօրագունդեր Նիուչուանկէ մեկնեցան Բօրէա։ Ուսչինկիընէ կը հեռագրեն թէ Ճարոնական լրտեսներ իրենց զործը ա'նպէս լաւ տեսած են որ պատերազմը ծագածին պէս պիտի կրնան փճացնել շատ մը կամուրջներ, Ռուսներուն պարենաւորման խարխսին վնաս հասցնելու համար։

*** Պատերազմին յայտարարութենէն մէկ-երկու օր առաջ Լամատորֆ կոմս և Բեթերսպուրկի Ճարոնական դեսպանը երկար խորհրդակցութիւններ ունեցան, և Մ. Վիթթէ ևս հրաւիրուեցաւ մասնակցիլ։ Խորհրդակցութեանց արդիւնքը անմիջապէս հաղորդուեցաւ Զարին, և Ն. Վեհափառութիւնը հրամայեց արդիւնքը հաղորդել նաև Պատական Աւագ Խորհուրդին մէկ քանի ազդեցիկ անդամներուն, որոնք իրենց հանանութիւնը տուին երկար խորհրդակցութիւններէ վերջ։ Այնուհետեւ Պատասխանը հեռագրուեցաւ Բորթ Արթուր, անկէց Թոքիо։

*** Բորթ Արթուրի Նովոյէ Վրեմիա թղթակիրը կը հեռագրէ թէ Պատերազմն չահողը Ամերիկա պիտի ըլլայ, որովհետեւ քանի մը տարիէ ի վեր անիկա կ'աշխատի իր ձեռքերուն մէջ կեդրոնացնել Մ. Արեւելքի վաճառականութիւնը։ Ճարոնցիք Ամերիկայի կեր պիտի ըլլան, և իրենց դիակներուն վրայէն անցնելով Ամերիկա կռուան մը պիտի գտնէ Մ. Ասիական ցամաքին վրայ։ Ամերիկայի Միլիոնատէրներ իրենց ափին մէջ պիտի առնեն չինացի փոխարքաները, Ամերիկայի ճարտարութեամբ Մ. Ասիան գործարանի մը պիտի վերածէ, ուզածին պէս շահագործելու համար զայն, ժամանակին գործաւորներ պիտի գտնէ հոն, Եւրոպացիները Խաղաղանէն պիտի վըտարէ։

*** Երբ Ռուսիոյ Աւագ Խորհուրդը Ճարոնի տրուելիք Պատասխանը խմբագրից վերջնականապէս, բոլոր յարակից Թուղթերուն հետ հաղորդուեցաւ այդ պատասխանը Զարին, որ ուշի ուշով նկատի առաւ զայն։ Ամբողջ օր մը Ն. Վեհափառութիւնն զբաղեցաւ այդ Պատասխանով, որուն համար ի վերջոյ իր հաւանութիւնը տալով, հրամայեց որ ծովակալ Ալեքսեվի միջոցաւ հաղորդուի Թոքիոյի ռուս դեսպանին, և անոր միջոցաւ ալ Ճարոնական կառավարութեան։ Զարը յայտարարեց թէ իր խաղաղասիրութիւնը ցոյց տալու համար ասկէց աւելի զիջում չէր կրնար ընել Ռուսիա։

*** Ծ. Արեւելքէն Ռուսիա եկած բոլոր հեռագիրները կառավարական հակակշռի կ'ենթարկուին, և այնպէս կը հաղորդուին մամլոյն և կը հրատարակուին։ Բայց զինուորական բոլոր շրջանակներուն մէջ անագին գործունէութիւն կը տիրէ։

*** Բեթերսպուրկի Սակարանին մէջ ալ թուղթերը շատ կոտրեցան քանի մը օրէ ի վեր։ Ամէնէն աւելի կտրած է ռուսական Ռանթը։

*** Երբ Նաւատորմը Բորթ Արթուրէն դուրս ելաւ, Սիպերիական Հրացանակիրներուն Երրորդ Կիսաբաժինը և Թնդանօթաձիգ զօրքերու քանի մը գունդեր երկաթուղիով փոխադրուեցան Լիաօթունկ։ Այսպէս բուն Բորթ Արթուրի մէջ մնացին 10,000 ռուս զինուոր, 9000ը մեկնած ըլլալով զանազան տեղեր։ Բորթ Արթուրի ամրոցներուն մէջ գտնուած զորքերը այս հաշուէն դուրս են։ Ամէն օր Անդրսիպերիական երկաթուղին Եւրոպական Ռուսիայէն Ծ. Արեւելք կը փոխադրէ Ռուս Բանակին ամէնէն չարքաշ և կորովի զինուորները։ Մանաւանդ Խաղաններն մնծամեծ գունդերով և ձիերով ճամբայ կ'ելնեն շարունակ։ Ռուսիա այս պահուս ունի 2000 զօրք Թաշիչեռայի մէջ, 3,000 Հայչէնկի մէջ, 5,000 Լիաօթունկի մէջ, և 1000ի չափ ալ Մուքդէնի մէջ։ Ամէն առեւտրական գործառնութիւններ դրեթէ բոլորովին դադրած են Մանչուրիոյ մէջ և այլուր։ Ռուսիա մէկ շաբթուան մէջ 70,000 թոնս չինական հանքածուխ դիզեց Բորթ Արթուրի մէջ։ Մուքդէնէ մինչեւ Սինմինթինկ Ռուսք սկսան ռազմական երկաթուղի մը շինել։

*** Ռուս Բանակին Մեծ Սպայակոյտը արտօնեց Ծովակալ Ալեքսեվը պատերազմ հրատարակել իր անձնական պատասխանատուութեամբ, եթէ յարմար կը դտնէ որ պարագաները պահանջեն։

*** Պատերազմի Յայտարարութեան Կայսերական Ուրգը ի մօտոյ պիտի հրատարակուի պաշտօնապէս։ Արդէն վերջին լուրերուն նայելով զանազան մանր մունր կռիւներ տեղի կ'ունենան Բօրէայի մէջ ռուս և Ճարոնցի զօրքերուն կողմէ։

*** Երկար ատեն աջ ու ձախ տատանելէ վերջ, Ծ. Արեւելքի դէպքերուն ճճանակը Ձէ ժամէ ի վեր յանկարծ դէպի պատերազմ հակեցաւ։ Լոնտոնի Ճարոնական դեսպան կոմս Հայաշի բարիդեան Թերթի մը թղթակցին հետ ունեցած վերջին տեսակցութեանը միջոցին հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ։—

—Ձեր (Ճարոնի) կառավարութիւնը կը սպասէ որ Ռուսիա տարբերութիւն մը, որով ընդունի Չինասանի անկախութիւնը Մանչուրիոյ մէջ։ Ասիկա չէ՞ ձեր պահանջումը։

—Ճիշդ այդ է մեր պահանջումը։

—Եթէ Ռուսիա մերժէ։

—Եթէ Ռուսիա մերժէ այդ պայմանագրութիւնը ստորագրել, պիտի կըռուինք։

—Ձեր կառավարութիւնը այս մասին բոլորովին որոշումը առած լմնցուցած է, զիջում չընդունիր։

—Երբեք զիջում չընդունիր։

—Եւ եթէ Ռուսիա, առանց պայմանագրութիւն ստորագրելու, Ճարոնի և միւս Տէրութեանց դեսպանական ծանուցագրով մը յայտարարէ հանդիսաւորապէս թէ կ'ընդունի չինական անկախութիւնը Մանչուրիոյ մէջ, այն ատեն ինչ պիտի ընէք։

—Մենք պիտի չդոհանանք խոստումով։ Շատ խոստումներ տուաւ Ռուսիա, բայց Ծ. Արեւելքի մէջ ատանցմէ և ոչ մէն գործադրեց։ Մենք պիտի պնդենք որ Ռուսիա անպատճառ իր ստորագրութեամբ պայմանագրութիւն մը կնքէ մեզի հետ։

—Բօրէայի մասին և Մանչուրիոյ մէջ բաց դրան մասին Ռուսիոյ ձեզի ըրած զիջումները նպաստաւոր տպաւորութիւն չըրին արդեօք Թոքիոյի մէջ։

—Միշտ զիջումներու վրայ կը խօսուի։ Եթէ Ճարոնին տեսակէտով նայիք խնդրոյն, Ռուսիա ո և է զիջում ըրած չէ մեզի։ Ինչ որ հիմա խոստացուեցաւ, արդէն քանիցս խոստացուած էր տակէց առաջ, կամ նոյն իսկ Ռուսիոյ և Ճարոնի միջեւ պայմանագրութիւններով հաստատուած էր արդէն։

—Վսեմափայլ Տէ՛ր, ենթադրենք թէ Ռուսիոյ Պատասխանը, ամէն կերպով հաշտարար և բանաւոր, այլ սակայն մերժէ ստորագրել ձեր պահանջած պայմանագիրը, ուրեմն ձեր կառավարութիւնը զենքի պիտի դիմէ։

—Այո՛ անշուշտ։

—Եթէ վերջին պահուն Վեհ. Իտուարտ Է.ի կառավարութիւնը ձեղմէ խնդրէ որ պատերազմ չընէք, և ընդունիք Ռուսիոյ պատասխանը։

—Շատ պիտի ցաւինք այդպիսի միջնորդութեան մը դէմ։

—Ձեր զինակից Անգլիոյ կողմէ եկած այդ միջնորդութեան դէմ պիտի ցաւի՞ք ուրեմն։

—Անտարակոյս։ Կը փափաքինք որ ուրիշները մինակ թողուն մեզ Ռուսիոյ հետ մեր մենամարտին մէջ։ Մենք չենք ուզեր ո և է օգնութիւն, ո և է նպաստ։ Մեր փափաքն է միմիայն կարգադրել մեր հաշիւը Ռուսիոյ հետ։

—Ձէ՞ք վախնար միթէ որ բանաւոր զիջումները մերժելով Եւրոպայի համակրութիւնը կը կորսնցնէք։

—Կ'երեւի թէ Եւրոպա չի կրնար հանկնալ մեր կացութիւնը Ծ. Արեւելքի մէջ։ Չի գիտեր թէ ո՞րքան կը վտանգուինք եթէ թողունք որ Ռուսիա Մանչուրիան գրաւէ։

—Ուրեմն կը հասկնամ ձեր միտքը։ Վսեմափայլ Տէ՛ր։ Այն պարագային երբ Ռուսիա մերժէ ստորագրել մեզի հետ պայմանագրութիւն մը Մանչուրիոյ մէջ չինական անկախութիւնը ճանչնալու համար, պատերազմ պիտի ըլլայ։

—Պատերազմ պիտի ըլլայ։

—Այս է ձեր կառավարութեան դիտաւորութիւնը։

—Այո՛, այդ է։

—Թոյլ կուտա՞ք, Տէ՛ր, որ հրատարակեմ ըսածներդ։

*** Անգլիոյ Երեսի, Ժողովին վերջին նստին մէջ, կառավարութիւնը յայտարարեց։—

«Դեռ պաշտօնական յայտարարութիւններ չենք կրնար ընել, քանի որ բանակցութիւններուն վերջը եկած չէ։ Անգլ. կառավարութիւնը չատ անգամ դիտողութիւններ ըրաւ ռուս կառավարութեան մօտ, Մանչուրիայէն իր զորքերը տակաւին չքաշելուն համար։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱԲՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

[Երկկ, մեր գիտեցուած հեռագիրներու բաժնին մէջ գրած էինք թէ, Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի յարաբերութիւնները խզուած էին արդեն եւ թէ, Ճաբոն եռ կանչած է իր Բեթերսպուրկի դեսպանը. Անաւասիկ երկուսն հեռագիրները։]

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ, Փետր. 7.— Պաշտօնաթերթը հրատարակեց հետեւեալ շրջաբերական-հեռագիրը, զոր Արտաքին գործոց Նախարար Կոմս Լամատորֆ արտասահմանի ռուս դեսպաններուն ուղղած է, Շաբաթ օրուան թիւով։—

«Բեթերսպուրկի Ճարոնական դեսպանը, իր կառավարութեան հրամանով Ռուս կառավարութեան յանձնեց ծանուցագիր մը, տեղեկացնող թէ Ճաբոնի կառավարութիւնը որոշած է դադրեցնել բանակցութիւնները, իր դեսպանը եւ կանչել Բեթերսպուրկէ, ինչպէս նաեւ Ճաբոնական դեսպանատան բովանդակ պաշտօնէութիւնը։ Նիքոլա Զարը հետեւապէս հրաման ըրաւ որ ռուս դեսպանը, ինչպէս նաեւ Թոքիոյի ռուս դեսպանատան բոլոր պաշտօնատարները անմիջապէս մեկնին Ճաբոնի մայրաքաղաքէն,

«Նկատելով Ճաբոնի ընթացքը, որ մինչեւ իսկ չսպասեց ռուս կառավարութեան պատասխանին հասնելուն, ռուս կառավարութիւնը պատասխանատու կը նկատէ Ճաբոնը, այն բոլոր հետեւանքներուն, որոնք կրնան առաջ գալ երկու Կայսրութեանց միջեւ դիւանագիտական յարաբերութեանց խզումէն»։

—Զարը մօտերս Մոսկուա պիտի երթայ։ Անգլիական դեսպանատունը ըստանձնեց Ռուսիոյ մէջ Ճաբոնական շահերուն պաշտպանութիւնը։ Նովոյէ Վրեմիա մասնաւոր տպագրութեան մը մէջ, ի վեր կը հանէ ռուս դիւանագէտներուն ջանքերը՝ Ճաբոնական առարկաները խաղաղապէս քննելու և կարելի եղած զիջողութիւնները ընելու, առանց վնասելու Ռուսիոյ արժանապատուութեան։ «Ռուսիոյ և Ճաբոնի միջեւ ծանուցագրերու փոխանակումը կատակերգութիւն մը միայն եղաւ։ Ճաբոն հաւանաբար կը սպասէր այն ժամուն որ Իտալիոյ մէջ գտնուած երկու յածանաւերը չինական ջուրերը հասնին, իր ծանուցեալ ձեռնարկը ընելու համար։ Եւ արդարեւ, երբ յածանաւերը անդամ մը Սինկապուր հասան, Ճաբոնի կառավարութիւնը ետ կանչեց Բեթերսպուրկի իր դեսպանը, առանց պաշտօնութիւնները պահելու։ Բայց դիւանագիտական յարաբերութեանց խզումը պատերազմ չի նշանակեր։ Այսօր երեք հաւանական լուծման առջեւ կը զըտնուինք. այսինքն՝ պատերազմ, միջնորդութիւն և վէճին երկարաձգումը, որ հաւանաբար ազգերուն և պետութեանց ամենավերջին միջոցին պատերազմի կը յանգի»։ Ռուս Թերթը վերջը կ'ըսէ թէ Ճաբոնի այս ընթացքին հանդէպ, ոչ մէկ պատասխան օտարազգի՝ ռուսերը պիտի չամբաստանէ իբրեւ յարձակողական ընթացք ունեցող։

ԲԱՐԻԶ.—Կէս պաշտօնական աղբիւրէ Հավասի եկած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, Ճաբոնական կառավարութիւնը մէկ կողմէ երեք շաբաթ ի զուր սպասելով որ Ռուսիա պատասխանէ, և միւս կողմէ իմանալով որ Ռուսիա փութով պատերազմական պատրաստութիւններ կը տեսնէ, հարկադրուեցաւ յարաբերութիւնները խզել, իր գործելու ազատութիւնը վերստանձնելու համար։

ԽԱՐԳԻՆ.—Ճաբոնցիք փութով կը ծախեն իրենց ստացուածքները և Ճաբոն կը մեկնին։

ՄՈՍԿՈՒԱ.—Երէկ երեկուն ալ աբձակաղէններու չորս գումարտակ Ծ. Արեւելք մեկնեցան։

ՍԱՆ-ՓՐԱՆՉԻՍԿՕ.—Օտար երկիրներու մէջ բնակող Ճաբոնցիներուն եւ կանչուիլը մեծ յուզում առաջ բերաւ հոս բնակող Ճաբոնցիներուն մէջ։

ՄԱՆԱԾ

Սրօթը տակաւ անկում կրելու վրայ է։ Ամերիկացի նշանաւոր սբեքիւլատօր Մր. Սիւլլի տասնեւհինգ օրուան համար Սակարանէն մեկնած ըլլալով, դէպի հարաւ ճամբորդելուն լուրը բաւական եղած է որպէս զի անցեալ շաբթուընէ այս շաբթու մեր ընթերցողներուն բամպակի գնոյն վրայ 1 ու կէս բէնսի տարբերութիւն մը ցոյց տալու հարկին տակ գտնուինք այսօր։

Ամերիկացի շահադէտներու ազդեցութիւնը այնքան անմիջական եղած է բամպակի հրապարակին վրայ որ ներկայ լուրին յայտնողը ուրիշ մը կրնայ անհասկանալի կերպով հրապարակին ընթացքին ուղղութիւնը միշտ անանց չտեսնուին համապատասխան եղող կողմը գարձուցնել, քանի որ այդ լուրերուն ալ աղբիւրը միշտ անանց, այսինքն այդ շահադէտներն են։

Այս է կարծիքը ամբողջ Մանչեսթրի գործարանատէրերուն որոնք ներկայ անկման ազդեցութեան չեն ենթարկած իրենց գիները, զոր օրինակ «կտաւ գլուխ» անդ. 20 թիւ վաթերի համար այսօր նորէն միեւնոյն գինը կ'ուզեն, որ է 11¼ բէնս, Սիգ Սեւ Ծովու նաւահանգիստները։

Գալով Պոլսոյ հրապարակին վրայ ծախուած Մանչեսթրի գիներուն, ինչպէս ընթերցողը պիտի տեսնայ քիչ մը վարը, անոնք միշտ միեւնոյնը կը մնան և թերեւս ալ հակառակ բամպակի գնոյն ընթացքին, անոնք թերեւս բարձրանան ամոր համար որ արդէն բամպակի գնոյն բարձրացման համեմատութեամբ չէ որ վրայ դրած էին, այլ շատ պակաս։ և հիմայ որ բամպակը անկում կը ելնելու վրայ է, մանչեսթրի գիները ամենեւին չեն ազդուած այդ վիճակէն, այլ ընդհակառակը աւելի իրական կը նըկատուին անոնք։

ԸՆԹԱՑԻԿ ԳԻՆԵՐ

	Կանխիկ նէթ ա. Օ. 100էն
Եթերգուլէ Ա. վաթեր թիւ 4	35½
» Բ. »	34
Իզմիր վաթեր »	37
Սելանիկ վաթեր »	36
	(61 օր պայման կամ 2% զեղչ կանխիկ)
Իտալական վաթեր 4-14	35—37
» էքսթրա 12-14	43—47
» » 16-24	53—54
» վաթեր 20	53—54
Գօմպայ » 4/8	33—34
Անգլիական էքսթրա 12-14	54—55
» » 16-24	58—59
» վաթեր 20	55—56
Իտալական. կարմիր վաթեր 20	66—67
Զուլիցերիական » » 20	68—69

19/1 Փետրուար 1904

Սրօթ 7,48 բէնս

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1904 26/8 Յունվ. Երկուշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Ճերմակ Առաջին օխան	37 փարա
Մախլութ »	36 »
Սերթ էքթրա, օխան	36-37 փր.
» միջին տեսակ	33-34 »

Այսօր ժամանեց Բուսէլի 7 վագոն ցորեն մախլութ օխան 35—36 փարա։

Այսօր ժամանեց 21 վագոն ցորեն Անատոլ։

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քըրմա Ա. պարկը	76 ղ.
» » Բ. և Գ. »	71-73 »

Այսօր ժամանեց 1510 պարկ ալիւր Վարնա և 1440 պարկ Մարսիլիա։

ԹԷՓ

Օխան 18 փարա։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԿԱՅՍ. ԳՆՈՒՂԷ

Բերկրութեամբ կը ծանուցանենք որ, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Բ. Մէճիտիէի պատուանշանները շնորհել Երուսաղէմի վանքին գլխաւոր միաբաններէն երկուքին,

Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Ներսէս Եպս. Գէորգեանի, և,

Ելեւմտից Տեսուչ Տ. Ղեւոնդ վրդ. Մաքսուտեանի։

Կայս. այս բարձր համակրանքը երախտագիտութեամբ կը լցնէ Հայ հասարակութեան սիրտը, որ իր Օգոստափառ Վեհապետին՝ Երուսաղէմի Առաքելական Աթոռին նկատմամբ ցոյց տուած այս շնորհին առթիւ, կրկին և կրկին մաղթանքներ կը բարձրացնէ երկինք։

ՍՄԲԱՏ Ծ. Վ. ՍԱԱՏԷԹԵԱՆ, որ Թաղ. Ժողովին կողմէ պաշտօն ունէր Տրապիզոն հանդիպիլ եւ տեղական քննութիւն մը կատարել Առաջն. Եպ. Նիկ Վրդ.ի մասին թերուդէմ խօսուածներուն, ընդուներ է այդ պաշտօնը։

ԱՐԱՒԿԻՐԻ Գաւառ. Ժողովը Պատրիարքարան դիմելով խնդրեց փութով իր պաշտօնին գլուխը վերադարձնել առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վրդ.ը։

Տ. ԳԷՈՐԳ. ՎՐԴ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ, գրով մը նպաստ խնդրած է Բինկեանի կարօտ քանի մը ազգայիններուն համար։

ԵՒՍՈՒՍ ՄԱՆՈՒԿԻ նուէրներ հասած են Պատրիարքարան, գաւառական քանի մը կեդրոններէ։

ՊԱԼԱԹԻ Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ Դպրաց Դասը, որ մօտ մէկ ու կէս դարու հնութիւն ունի, այս կիրակի հանգամանքը նկատ ընելով, հանգուցեալ տիրացու Կարապետ Պաղտասարեանի տեղ դպրապետ ընտրեց Տիրացու Մանուկ Ցակոբեանը, որ նոյն Դասու երիցագոյն անդամներէն է։ Դպրաց Դասը, իր միաձայն շրջանի փափաքն առթիւ, տարեկան համաձայնութիւն մը ընելով, նոր Տնօրէն Խորհուրդ մը եւս ընտրեց հետեւեալ անձերէն։—Արշակ Ե. Տօրամաճեան՝ Ատենապետ, Լեւոն Ռ. Շերիմեան՝ Ատենադպիր, Սեդրաք Զաքարեան՝ Դրամապետ, Վիլլէն Գէորգեան՝ համարակալ, Առաքել Սերովբեան՝ Հաւաքիչ, Գարեգին Փամպուքճեան՝ Շապկապահ և Խաչիկ Մանուկեան՝ Խորհրդական։

ԿԱՅՍ. ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ.— Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք թէ Կավալի (Վան) գայմագամի օգնական Արմենակ Ֆերիտ էֆ. բարձրացած է Սալիոէի ատիճանին։ Արմենակ էֆ. եղբայրն է Վանի կուսակալի օգնական Վահեմ. Ցովհաննէս Ֆերիտ, Խարբերդի իրաւաբան-խորհրդականի օգնական Վահեմ. Արամ Աբել և Ներքին գործոց Նախարարութեան, Թատրոններու և Տպարաններու քննիչ Վահեմ. Սիսակ Ֆերիտ էֆ.ներու։ Մեր ջերմ խնդակցութիւնները կը յայտնենք, Կայս. այս գնահատութեան առթիւ, թէ՛ Արմենակ էֆ.ի և թէ իր Վահեմ. եղբայրներուն։

ԱՅՑ. ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԷՆ կը գրեն մեզի.— Տեղւոյս Ազգ. վարժարանի ուսուցչաց խումբին կողմէ, Կաղանդին օրը հանդէս մը տրուեցաւ։ Երկու ուսուցիչներ՝ Թուրք. և հայ. ճառեր խօսեցան։ Նմանապէս աշակերտաց ու աշակերտուհեաց կողմէ Կաղանդի առթիւ ճառեր արտասանուեցան։ Տեսուչ էֆ.ն նոր տարին բացատրեց աշակերտներուն։

—Ս. Մինդեան առաուն պատարագեց Առաջն. Տեղապահ Տ. Մկրտիչ Ծ. Վ. Աղաւնունի։ Բարոզի առնն բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր արեւշատութեանը համար։

ՎԱՆԻ մեր թղթակիցը հետեւեալները կը գրէ.—

Տեղւոյս Թաղ. Ժողովը յետագայ որոշումները տուած է վերջերս։

Պաշգալէի Բաղաք. Ժողովը Ս. Բարթուղիմէոսի վանքին վերաշինութեան անհրաժեշտութիւնը յայտնած և Առաջն. Փոխանորդ Տ. Ներսէս Մալխասեանը իբր նուիրահաւաք առաջարկած ըլլալով, Ժողովը ընդունեց վանքին վերաշինութեան պէտքը և յարմար ժամանակի մը թողուց պատուիրակ մը որոշելու գործը։

*** Ս. Աքանչելագործի վանքին վանահայր հանգուցեալ Տ. Աստուածատուր քահանայի տեղ յաջորդ ընտրուեցաւ Տ. Մակար Վրդ. Տ. Յովհաննէսեանը, որ փութով իր նոր պաշտօնին ղրկուեցաւ։

*** Վարագայ վանքի կազմալուծեալ Հոգաբարձութեան տեղ նոր Հոգաբարձութիւն մը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.— Տ. Մ. Բ. Ճանիկեան և Տեարք Գ. Գափամաճեան, Ա. Աղվանեան, Գ. Շանպաղլեան, Մ. Հիւսեան, Մ. Մալոեան և Ն. Աղազատեան, որոնք սկսած են գործել արդէն։

*** Ս. Հոգոց Վանքի Թեմական գանգատներ ըրած ըլլալով իրենց վանահօր Տ. Մխիթարի դէմ, Ժողովը անկարելու համարեց զանոնք։

*** Ցանկացողներու եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը վերակազմուեցաւ հետեւեալ անձերով.—Տեարք Ռ. Շարաբեան, Կ. Բաբեղեան, Ա. Աղվանեան, Ա. Վուվունիկեան և Ն. Թոխմախեան։

*** Պ. Մ. Տ. Մկրտիչեանի մանկապարտէզին համար հոգաբարձու ընտրուեցան Տեարք Ս. Ալէմքալէմեան, Գ. Գալճեան, Կ. և Գ. Պարիկեան։

*** Կարմրուորի և Վարագայ վանքերը, նորընտիր վարչութեան օրով՝ միացուած էին, բայց տեսնելով որ սոյն միացման բերմամբ կարմրուորը քիչ քիչ պիտի անչքանայ և վնաս պիտի կրէ, որոշուեցաւ լուծել երկու վանքերու այս միութիւնը։

ՀՐԱՒԱՆԳ

ԱՒԱՐՏԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԵԱՆՑ ՏԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԱՑ

(Շար. երեկի թիւեն եւ վերջ)

Յօդուած 6.— Իւրաքանչիւր վարժարանի աւարտական քննութեանց հսկիչ լու համար, Ուսումն. Խորհուրդը յատուկ մասնախումբեր կը կազմէ երեքական անձերէ, որոնցմէ մին վարժարանին տեսուչը կամ կարողագոյն ուսուցիչը, երկրորդը նոյն վարժարանը դաս չունեցող ուսուցիչը և երրորդը Խորհրդին անդամ մը և կամ Խորհրդոյ կողմէն ներկայացուցիչ մը։ Ուսուցչաց տեղ Ուսուցչուհիք կրնան նշանակուիլ։

Յօդուած 7.— Քննութեան համար նշանակեալ օրերուն, իւրաքանչիւր վարժարանի մէջ զատ զատ և քննիչներու աչքին առջեւ հարցումներէն մէկը վիճակաւ կը հանուի և կ'առաջարկուի։

Յօդուած 8.— Իւրաքանչիւր քննութեան համար որոշուած ժամը լրանալուն, աշակերտաց գրածները պիտի հաւաքուին։ Ինչ վիճակի մէջ ալ ըլլան, և ծարեալ ու կնձեալ Ուսումն. Խորհրդոյ պիտի ղրկուին։

Յօդուած 9.— Իւրաքանչիւր առարկայի քննութեան թուղթերը կը յանձնուին Ուսումն. Խորհրդոյ մէջէն կամ դուրսէն երկու մասնագէտ, որոնք իրենց գնահատումը կը նշանակեն թիւերու արժէքով։

Յօդուած 10.— Գլխաւոր և կարեւոր նիւթերը, այսինքն օսմաներէն, հայերէն և ֆրանսերէն լեզուները և ուսողութիւնը 10ի վրայ, իսկ մնացեալները 5ի վրայ կը նշանակուին։

Յօդուած 11.— Ուսումն. Խորհուրդը յատուկ նեխի մէջ, ուր քանիլ մասնագէտներն ալ կը հրաւիրուին, քննութեանց վերջնական արդիւնքը կը ճշդէ, նշանակուած թիւերուն համար։

Յօդուած 12.— Շրջանաւարտի քննութիւնը յաջողութեամբ անցուցած կը նկատուի այն աշակերտը որ %ին 60 ստացած է. իսկ այն որ գտնէ %ին 40 կը ստանայ լրացուցիչ քննութեանց իրաւունք կը վայելէ, վարժարանական վերամուտին։

Յօդուած 13.—Դպրոցական վերջին տարւոյն նիշերը աւարտական քննութեան արդիւնքին հետ, նկատողութեան պիտի առնուին։

Յօդուած 14.—Բարձրագոյն նախակրթարաններու ընթացաւարտից համար ալ միեւնոյն ձեւն ու կանոնը կը պահուի գրաւոր քննութեանց համար։ Սակայն այս ընթացաւարտները բեռանցի ընդհանուր քննութեան մէն ալ կ'ենթարկուին ի նախակրթարան Ուսումն. Խորհրդոյ անդամոց և յատուկ հրաւիրեալ ուսուցչաց։

Յօդուած 15.— Տարրական նախակրթարաններու շրջանաւարտներուն և բարձրագոյն նախակրթարանի ընթացաւարտներուն վկայականները Ուսումն. Խորհրդոյ կողմէ կը պատրաստուին և հանդիսաւոր գումարման մը մէջ Ս. Պատրիարք Հօր ձեռամբ կը բաշխուին։

Ի դիմաց Ուսումն. Խորհրդոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Պ. Գ. ՔԷՐԻՍՏԷՔԵԱՆ Տ. Վ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Հրամայեմք ի գործադրութիւն։

Պ. Ն. Պ.

ՄԱՂԱԳԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

24 Յունուար 1904

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

Ս. Մինդեան առթիւ Հոգաբարձութիւնս Ազգ. Հիւանդանոցի անուամբ եկեղեցւոյ մէջ և դուրսը չրջագայած պնակէն ու գանձանակէն գոյացած երկու Օսմ. ոսկոյ գումարը մանտափոթով կը խրկէ ձեզ, վստահ ըլլալով որ պիտի բարեհաճիք գիւրդիս առ այժմ այս դոյզն նուէրը հասցնել Ազգին Տունը, որպէս նախապէս մեր Տնորհակալիքը յայտնելով՝

Մնամք յարգանքով ի դիմաց Հոգաբարձութեան

Ատենադպիր Ատենապետ

Ա. ՑՈՎՍԷՓԵԱՆ Ս. Ս. ՁԱՎԳԵԱՆ

Կէյվէ-Միլգիւղ

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ
ՀԱՅ-ԼԱՅՏԱԿԱՆ ՄԷՋ

ԹՕՓԱԼԵԱՆ-ԱՍԼԱՆԵԱՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ժամը 5։

Բերայի այնքան չքեղ եկեղեցին լոյսերու մէջ պայծառուն, տակաւ կը լեցուի, հեռվնէն հասնող ընտրեալ բազմութիւնով մը։

Տաճարին արտաքին դուռնէն, մինչեւ ներս ամբողջ գետինը, ծածկուած է պաշտօնական թաւ գորգերով ու ներսը այդ գորգերը, վերէն ցոյցքնուող լոյսի հեղեղներուն տակ դիւթական պարտէզի մը պատրանքը կուտան։

Ու միշտ կը հանդիպի հարնեւորները, անծերի թաւալելով տիկիններ ու օրիորդներ, իրարմէ վերազանցապէս չքեղ արուեստագործով։ Առանց ճոխ հագուստները և ծանրագին գոհարեղէնները ակնթարթով երեւոյթ մը կը պարզէին պրիմակներու ծիրանագոյն ցոլացումներուն տակ։

Հանդէսին կը նախագահէին Դիմաքսեան և Վենտպտեան Մրբազանները, իրենց շուրջը ունենալով Տ. Տ. Դանիէլեան և Աբարեան վարդապետները, ինչպէս նաեւ Բերայի քահանայական դասը։

Հալաւորնէքի արարողութիւնները սկսան «Նշանաւ ամենայաղթ խաչի քո Քրիստոս»ով և դպիրները իրենց դռուռ կուռ չեշտերով կը թնդացնէին սրբավայրը։ Խոր յուզում պատճառելով հանդիսականներուն։

Հալաւորնէքին աւարտելէն անմիջապէս ետք, սկսաւ Օր. Ասլանեանի և Գուրգէն էֆ. Թօփալեանի պսակադրութիւնը կնքահայրութեամբ փեսին եղբայրներն էֆ.։ Զեռնաւութիւնը կատարեց Տ. Թադէոս քահանան։ Յետոյ Տ. Ներսէս վրդ. գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ ամուսնական կեանքին վրայ։ Փիսատուները ու գիտունները բոլոր աչխարհիս, կրցան չատ մը հանմարեղ գիւտեր ընել, նաւը չինեցին ծովուն վրայ, չոգեկառքը ցամաքին. քնեցին մոլորակներու դրութիւնները և անոնցմէ հետեւութիւններ հանեցին, բայց հակառակ այս ամէնուն, հակառակ իրենց մեծ անունին, անոնցմէ և օչ մէկը կրցաւ հասկնալ թէ ինչ միջոցներով, ի՛նչ ոյժով ու ինչ կապով կը միանան երկու սրտեր։ Ո՞ր գիտունը և կամ ո՞ր իմաստունը կրցաւ քննել մեր ներքին աչխարհը, անոր տարածութիւնը և ասնոր գաղտնիքը։ Ո՛չ մէկը, որովհետեւ հոն այդ մարդ-աչխարհին առջեւ ամէն գիտուն տգէտ և ամէն իմաստուն իմաստակ գտաւ ինքզինքը։

«Եւ ասոր համար մարդը մարդուն համար միշտ գաղտնիք մը կը մնայ։

«Ամէնէն դժուարին ճամբաները քննեցինք և հասկցանք թ'ասն իմաստունները, բայց չկրցանք ճանչնալ սրտի ճամբան և չէ՞ որ այդ գաղտնիքը, այդ սրտի ճամբան Սէրն է՝ սէրը որ սրտեր կը միացնէ։

«Եւ հոս այսօր, այս տաճարին մէջ ներկայ գտնուողները կը տեսնենք օտ երկու երիտասարդներու։ Անոնցմէ մէկը Օր. Նուարդ Ասլանեան, ինչպէս ծանօթ է, լաւ դաստիարակութիւնով մը և ազնիւ ձիրքերով օժտուած է և պարծանքն է Տասեան և Ասլանեան բարեհամբաւ գերդաստաններուն։ Իսկ Գուրգէն էֆ. Թօփալեան կը վերաբերի բարի, անձնուէր ու աշխատասէր ընտանիքի մը և ինքն ալ բնականաբար իր վրայ կը մարմնացնէ իր ընտանիքին ազնիւ յատկութիւնները։ Ռօպերթ Գոլէճէն ընթացաւարտ եղած և հիմա դեռ իր գարուն կեանքին մէջ ընդգրկած է իր ընտանիքին տեւտրական ապագրէզը և ուր հիմակուընէ ի յայտ կը բերէ ապագայ բանիրուն ու կարող վաճառականի մը բոլոր ձիրքերը։»

Բարդիչ Հայր Սուրբը վերջացնելով իր քարոզը մաղթեց որ այս երկու արժանաւոր ամոլներու կեանքը խաղաղ ու երջանիկ ըլլայ միշտ։

Արարողութիւններէն վերջ Հարսնեւորները եկեղեցւոյ գաւիթին կողմնակի դուռնէն առաջնորդուեցան Սբլանոտիսի սրահը, որ այնչափ չքեղ ու փառաւոր կերպով յարդարուած էր։

Հարսին ու փեսին մուտքը՝ սրահէն ներս, սիճեալը եղաւ և նուագախումբը հնչեցնել սկսաւ արեւմտեան եղանակներ, ոգեւորութիւն մը սփռելով ամբողջ սրահին ու պարտէզներու սրտին մէջ։ Կենցաղագէտներ կանխելով շնորհաւորութեան որոշեալ ժամը կը փութային իրենց խնդակցութիւնները յայտնել փեսին և հարսին որ իր հարազատներուն քովը տակ կը փայլէր, պճնուած՝ նարնջածաղիկի խորհրդաւոր փնջիկներով։

Քիչ մը հանգիստ և Սբլանոտիսի համեղ ու ճոխ մեծարանքներէն ետք, պարերն սկսան մեծ ոգեւորութեամբ։ Երկսեռ պարողներ, որ չաթներ առաջ ամենամեծ պատրաստութիւններ տեսած էին այս չքնաղ հանդէսին մասնակցելու, հիմա յարդուրդ կուտային իրենց պարասիրական զգացումներուն, քաղաքավար, կենցաղագէտ ու դիւրաթեք շարժումներով հպատակելով պարի իւրաքանչիւր դրուագին։

Ճոխ չքասեղան մը, բաւին ընդարձակ առումով ճոխ, դրուած էր հարսնեւորներու տրամադրութեան տակ ամէն տեսակ ըմպելիք ու գլխաւորաբար փրփրացող ու փրփրացնող շամպանեան առատութեամբ մատրուակելով անոնց։

Հարսանեկան խրախճանութիւնները տեւեցին մինչեւ ժամը 7, երբ հարսնեւորք իրենց ջերմ շնորհաւորութիւնները մատուցանելով թէ՛ նորատպակ ամոլին և թէ անոնց ծնողաց և ընտանեկան պարագաներուն՝ ուրախ տպաւորութեան մը տակ մեկնեցան։ Իսկ Տէր և Տիկին Գուրգէն էֆ. Թօփալեան, Օթել ոը Լոնտոի մէջ յատկապէս վարձած իրենց յարկաբաժինը հրաւիրուեցան, ուրկէ ճեպընթաց կառախումբով, իրիկունը, մեկնեցան Բարիզ, իրենց մեղրալուսինը անցընելու համար։

Հարսնիքին ներկայ էին փեսին մայրը՝ Տիկին Ալէքսան Թօփալեան. (իսկ հայրը Ալէքսան էֆ., ինչպէս յայտնի է, կը գտնուի Հնդկաստան). Տիկին Արեմ Գ. Թօփալեան։ Տէր և Տիկին Գէորգ էֆ. Ասլանեան, Տէր և Տիկին Գ. էֆ. Նորատունկեան, Տէր և Տիկին Յարութիւն էֆ. Ասլանեան, Տիկ. Կիւմիշկերտան, Տէր և Տիկին Սալալան Խան, Տէր և Տիկին Սարգիս էֆ. Թաշճեան, Տիկ. Տէկոզ, Տիկ. Նիհաթ պէյ, Տիկ. և Օր.դ Թրքաիլ, Օր. Քրիստիչ, Տիկ. և Օր.դ Գոփամաճեան, Բարիզի դեսպան Վսեմ. Միւնիր փաշայի որդին Ճէմիլ պէյ, Պոլսոյ պէյ Տասեան, Տէր և Տիկին Պատմաճեան, Տէր և Տիկ. Տէմիրճիպաշեան, Յարութիւն էֆ. Գարամանեան, Սեպուհ էֆ. Սեպուհեան, Յակոբ էֆ. Թօփալեան, Սիմոն էֆ. Փիրանեան, Սարգիս էֆ. Թաւաքճեան, Մինրան էֆ. Մէլեմճեան և տակաւին բազմաթիւ հայ և օտարազգի երեւելի անձնաւորութիւններ։

×

Հարսին ընծայուած նուէրները. — Փեսին հայրը Ալէքսան էֆ. Թօփալեան 300 ոսկինոց չէք մը։

Թօփալեան եղբարք 300 ոսկինոց չէք մը։

Փեսան Գուրգէն էֆ. Թօփալեան 100 ոսկինոց չէք մը։

Տէր և Տիկին Յարութիւն էֆ. Ասլանեան ոսկեդրուագ թէյի ապաս մը։

Յակոբ էֆ. Դավաֆեան զոյգ մը ոսկեդրուագ ջուրի բաժակ։

Մատամ Վսեմ. Միւնիր փաշա ոսկի նուիրեց Բերայի աղքատախնամին այս բարեպատեհ առթիւ։

×

Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցին հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղան՝ Տէր և Տիկին Գուրգէն էֆ. Թօփալեալի ամուսնութեան առթիւ։

Գէորգ էֆ. Ասլանեան 5400, Գ. Փիրանեան և որդիք 216, Դանիէլ էֆ. Հանէսեան 108, Յակոբ էֆ. Թօփալեան 216, Սեպուհ էֆ. Սեպուհեան 108, Տէր եւ Տիկին Սարգիս էֆ. Թաշճեան 200, Տէր եւ Տիկին Մարգիս էֆ. Թաւաքճեան 108, Տէր եւ Տիկին Կարապետ էֆ. Պատմաճեան 108, Մկրտիչ էֆ. Ասասեան 108 ղրուշ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

8 Փետրվար 1904

Ֆրանս. 3% 3% Français)	96 17
Ռէժի (Tab. Turcs)	347 —
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	81 80
Երկաթուղի (Lots Turcs)	110 —
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	555 —
Թրանսվալ (Transvaal)	88 —

ՊՈՅԿԱՅՈՑ ԴՈՂԱՐ

ԹԷՎԱՀԱՏ

Զօրամ Պիտայէթ Մահքէմէսի ճէղամբէիսի իզդ. Իսմայիլ Հագգը պէյ թէրճիէն բիւթպէի Սանիպ սընճքը մութէմայիզի թէվֆիհ պուրուլմուշտիր։

* * *

Վարնա թիճար վէգեալէթինէ Աղրիպոզ չէհպէնտէրլիկինէ՝ Բօսկորիձա չէհպէնտէրի էսպաղը բիճ. Գրիգոր էֆ. թային պուրուլմուշ տր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՐՈՒՄԷԼԻԻ երրեակ նահանգներուն ոստիկանական վերահսկմութեան պաշտօնը ունեցող զօր. Տի Ճօրճիս փաշա, ուրբաթ օր Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունեցաւ։ Ն. Վեհափառութիւնը բարեհաճեցաւ Ա. Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել անոր։

*** Էտիրնէի պաշտօնթերթը զեկոյց մը կը հրատարակէ, որով Կայս. Կառավարութիւնը 3 ամիս պայմանաժամ կուտայ Պուլկարիա կամ Արեւել. Ռումելի փախչողներուն, վերադառնալու համար։ Զվերադարձողները անհնազանդ նկատուելով ունեցածնին պիտի գրաւուի։

ՕՍՄ. ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ արտաքսութեանց և ներքսութեանց մասին ընդարձակ տեղեկագիր մը պիտի պատրաստէ մասնաւոր յանձնաժողով մը։

ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐ.—Բրուսի զինարանին յանձնարարուած թնդանօթներէն 36ին չինութիւնը աւարտեցաւ։ Քանի մը շաբաթէն Պոլիս կը բերուին։

ԱՆՕՐԻՒ ՎԱՌՕՏ.— Գերմանիայէն 50,000 օխա անծուխ վառօտ հասաւ Պոլիս։

ՀՈԼԱՆՏԱՑԻ Պոլսոյ նոր դեսպան անուանուեցաւ Պիլանտ կոմը, որ առաջիկայ ամիս Պոլիս կը հասնի։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Մր. Լէյման արձակուրդով պիտի մեկնի Եւրոպա։

ԱՐՄՏԻՒՌԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Ցորեններու փոխադրութիւնը դիւրացնելու և շահագրգռութիւնները արգիլելու համար հրահանգներ տրուեցան պէտք եղած տեղերը։

—Զեռնհաս պաշտօնարանին դիմումներ եղան չընելու համար արմատքի Սէնտիքան, որթէ՝ հրապարակին և թէ այդ գործով զբաղողներուն կը մնասէ։

—Էսկիշէհիրի վաճառականները՝ առաջարկեցին որ Սէնտիքային դրութիւնը, այսինքն քիլոկրամով ցորենի վաճառումը ընդհանրացուի։ Այդ առթիւ քննութիւն կը կատարուի։

ՄՐ. ԶԷՄՊՐԼԷՆ այս եչ. Եգիպտոս պիտի մեկնի։

ՄԱԽՍՈՒՄԷՆ.—Մալային նախարարին որոշումով, Հայտար Բաշայի գիծին համար 3 նոր չոգենաւեր պիտի յանձնարարուին եւրոպական նաւարաններու։

ՇԻՐՔԷԹի ԽԱՑՐԻԼի բոլոր չոգենաւերն ալ քննուեցան։ Ամէնքն ալ գործածելի դատուեցան բայց երեքէն, որոնք պիտի նորոգուին։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄՆԵՐԸ.—Պոլսոյ նաւահանգիստին մէջ վերջերս պատահած յաճախակի ընդհարմանց առաջքը առնելու համար, Մովային նախարարութիւնը ի մէջ այլոց որոշեց որ, առեւտրական նաւերը իրիկուան ժամը 11էն ետք չմեկնին. նաւապետները նաւուղիղ առնն և նաւանձիգով քաշել տան չոգենաւը. ինչպէս նաեւ չոգենաւերը իրենց խարսխանիշէն դատ ուրիշ տեղ չկենան։

ՀԱՄԻՏԻԵԼ-ԱՏԱՐԱԶԱՐ երկաթուղիի գիծին փոխադրողէքները բարեփոխուած էին։ Զեռնհաս պաշտօնարանը վաւերացուց նոր սակացոյցը։

ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐ.—Իզմիրի թերթերը կը գրեն թէ, Այտընի երկաթուղիին նախաձեռնութեամբ, Լոնտոնի մէջ 300,000 ոսկի դրամագլուխով ընկ. մը կազմուած է, Բունթայի մէջ (Իզմիր) մթերանոցներ հաստատելու համար։ Գլխաւոր շահակիցներն են Այտընի, Բասապայի երկաթուղիի ընկերութիւնները և Իզմիրի քարափի ընկ.ը։ Նախնական աշխատութիւնները արդէն սկսած են։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ համար Պետական Խորհուրդին պատրաստած օրինագիծը կը տրամադրէ որ, իւրաքանչիւր թաղ իր հրշէջ գործիներու կազմածը և ջրամբար մը ունենայ։ Հինցած տուները պիտի փլցուին փոխարժէքը հատուցանելով, փայտաշէն տուները իրարմէ պիտի բաժնուին քարէ պատերով և նեղ փողոցները պիտի ընդարձակուին։ Գալով ապահովագրական Ընկերութեանց, անոնք իրենց գոյութիւնը պաշտօնապէս պիտի հաստատեն, 15,000էն 50,000 ոսկիի երաշխաւորութիւն մը պիտի տան։ Ընկ. մը երբ գործերը դադրեցնէ, պաշտօնապէս պիտի հաստատէ թէ իր յանձնորդներուն հետ հաշիւները կարգադրած է։ Հրդեհին վնասը ոստիկանութեան տեղեկագրէն ետք պիտի հատուցուի։ Ընկերութիւնը եթէ իր յանձնառութիւնները չկատարէ երաշխաւորութեան գումարին պիտի գիմուի։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՄՆՏՈՒԿԻՆ համար, Եւմտական նախարարութիւնը 20000 ոսկիի վարկ մը պիտի բանայ, որպէս զի Մնտուկը իր գործառնութիւնները աւելի ընդարձակէ։

ՊԷՐՈՒԹԻ ԵՒ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ընդհ. գործառնութեանց մէջ երեւան հանուած զեղծումները քննելու համար, քննիչ մարմին մը պիտի ղրկուի։

ՀԲԷՒՑ ԽԱԽԱՄԱՊԵՏԸ խնդրեց Զեռնհաս պաշտօնարանէն, որպէս զի նախագէտ իրեն իմաց տրուին, Հրեաներու համար փուռեր և սպանդանոցներ բանալու մասին խնդրուած արտօնութիւնները, քանի որ խախամապետը միայն իրաւունք ունի արտօնելու խամուրուզի չինութիւնը, իսկ անասուններու զննման համար ալ մասնաւոր կրօն. արարողութիւններ կան։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Եփեսոսի մէջ երեւան հանուած 15 մնուկ հնութիւնները Պոլիս պիտի ղրկուին։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԲԵՐԱՑԻ ՄԷՋ ԱՌԵՒԱՆԴՈՒՄ. — Բերայի մէջ օրուան խօսակցութեան առարկան է ծանօթ ընտանիքի մը 18 ամեայ աղջկան առեւանգումը։ Այդ աղջիկը Օր. Շաքի, քեռորդին է Թըղթավաճառ Բէմալ էֆ.ի և կիրակի օր գացած էր Բերա-Բալաս, Հրեայ օրիորդներու կողմէ տրուած ցորեկեայ պարահանդէսին։ Պարահանդէսին միջոցին է որ կատարուած է սիրային դէպքը։ Բերայի ընկերութեան մէջ ծանօթ երիտասարդ մը Մ. Աչիլ Լօրանտ ատենէ մը ի վեր կը սիրէր այդ օրիորդը. անոր ձեռքը խնդրած էր, բայց ծնողքը մերժած էր կրօնական տարբերութեան պատճառով։ Ասոր վրայ Մ. Աչիլ առեւանգումի միջոցին դիմած էր, որուն մէջ յաջողեցաւ իր երկու բարեկամներուն ձեռնտուութեամբ և վերջապէս իր սիրահարը շոգեկառք դրաւ դէպի Բարիզ, լաւագոյն մեղրալուսինի մը համար։

ԼՈՑՏԻ մէկ շոգենաւը խրեցաւ Ախթէքուլօի առջեւ, Վառնայէն եկած ատեն։ Շոգենաւ մը օգնութեան փութաց։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 8 Փետր. — Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ, Ռուսիոյ և Ճապոնի միջեւ ոչ է միջնորդութիւն ա՛լ անկարելի կը նկատուի։

Ցարաբերութեանց խզումը առաջ եկած է Ռուսիոյ ծանուցագիրին յետաձգումէն։

Բարիզի ճարտնական դեսպանը յայտնեց թերթի մը խմբագրին թէ, իր կառավարութիւնը ոչ է միջամտութիւն չպիտի ընդունի։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ ներքին փոխառութեան պարտաթուղթերը 484 ռուպլիէն 412ի իջան, իսկ Բ.ը 405էն 305ի։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Վերջապէս պատերազմական լուրերու նժարը այնքան ծանր կրեց Սակարուն վրայ, որոնք տեղի տուին մեծամեծ կորուստներ կրելով։ Սկսեալ ճառընական թուղթերէն, ռուսական, անգլիական, ֆրանսական, սպանիական և գրեթէ բոլոր ռանդերը կամ Ֆոնտները անկում կրեցին, Սակարաններու մէջ ահագին վնասներ պատճառելով։ Սակայն միայն ըսենք թէ՝ ռուսականը 10 միաւորին մէկէն ինկած է...Սակարանին մէջ գործառնութիւն կատարողներուն քսակները՝ ոչ թէ մէկ ժամէն միւսը, այլ մէկ վայրկեանէն միւսը կը պարպուին, այնչափ մեծ են և արագ ելեւէջները կամ լաւ եւս էջերը։ Սակարանի օրագրութեանց մէջ խիստ հազուադէպ է տեսնել օրական 1200 և ութ օրուան 2500 ղրշ. սքիլանցներ, ի՛նչ որ եղաւ երէկ։

—Երէկ իրիկուն գոցուած գիներն են։

Ռանսոլիսը 88 ղրշ. 37 փարա

Երկաթուղին 110.75 ֆրանք

Մ. ՀԱՑԿԱՋՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Ցունվար 26/8 Փետր. 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	88.36
Ամէնէն բարձր գինը	91.23
» վար գինը	88.35

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	111.
Երէկուան բարձր գինը	118.37
» վար »	110.75
Բաքափ	305.
Բրէտի Ֆոնսիէ Լժիբսիէն	271.
Թրանսվալ	80.
Պանք Նաս. Կրէս.	441.
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	6.05
Ռէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	12.
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.85

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	ղշ. փր.
Մէճիտիէ արծաթ	108.16
Անգլիական ոսկի	110.02
Ֆրանսական ոսկի	87.18
Բրմից	51.05
Նոր մէթալիք	104.—
Բօլ	90.10
Ռուպլի թղթադրամ	8.62
Լոնտոն 3 ամիս	111.17½
Բարիզ »	22.66¼

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

27 Ցունվար 1904 23

ԼՔԷՕՂՁՕՏԿՆ ՈՃԻՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺՌ.

Վիպէռ Սավարիէ՝ն աւելի աղէկ գիտէր պատահան. թէեւ ինք այնպէս կը ցուցնէր։ Այս պատճառով քաշուելով էր որ ոսկի մը ներկայացուց և ըսաւ «ասիկայ իմ ծախքերուս վրայ պիտի աւելցնեմ»։ Բայց փոխանակ կորմնցնելու հետզհետէ մինչեւ 20 ոսկի շահեցաւ։ Ցանկարծ, անանկ վայրկեանի մը ուր կարելւոր գումար մը պիտի շահէր, — որովհետեւ բաղդը չուզելով կամ զրօսանքի համար խաղացողներո՛ն է որ կը ժպտի— զգաց որ աթոռին յենակին վրայ մէկը կը կոթնէր։

Դարձաւ նայեցաւ. Սավարին էր։

—Դասերէս օգուտ կը քաղէ՞ք, հարցուց։

—Օ՛հ, քիչ չատ։

—Ինչպէս քիչ չատ. առ նուազն 5–6000 ֆր. ունիք առջեւիդ։

—Նշանակութի՛ւն չունի, յարեց Վիպէռ, միլիոնատէրի չեշտով մը։

—Բանի որ այնպէս է, ուրեմն կրնամ հաղորդել թէ ձեզ կը կանչեն։

—Ո՞վ։

—Տիկինը կ'ուզէ մեկնիլ և ես եկայ ձեզի հաղորդելու։

Վիպէռ ոտքի ելաւ։ Զարմանքի համանուագ ճիչ մը թռաւ։

—Ո՛հ... կը մեկնի՞ք... նոր սկսաւ դեռ երեկոյթը. դեռ ժամը 3ն է։

—Օ՛հ, չիտակ չէ, յարեց Սպանիացի մը քանի որ այնքան դրամիս չահեցաք։

—Պարոնը կթուելէ կը վախնայ. աւելցուց Անթոնին։

—Ես աւելի վստահութիւն ունիմ ձեր վրայ սիրական կոմս, գոչեց Բէլամի։

Վիպէռ զգաց որ գէշ մեկնութիւններու տեղի պիտի տար, ուստի ըսաւ.

—Տիկիններ, սիրտս եմ տուն տանիլ մէկ ազգականուհիս զոր չնչմարեցիք խաղի զբաղած ըլլալով։ Ճամբեմ զայն և անմիջապէս պիտի դառնամ։

Վիպէռ մօտեցաւ Ճիւլիայի և մէկտեղ վար իջան։ Կինը յայտնեց թէ տեսնուած էր Սավարիի հետ, բայց երկրորդ անգամ այդ տեղը տեսնուիլ չէր ուզեր։

—Բան մը կ'ընենք. վաղը ձեզի կուգամ. աւելցուց ոստիկանը, կառք մը կեցնելով։ Ճիւլիա ներս մտաւ, Վիպէռ գոցեց դուռը և կառքը մեկնեցաւ։

Գաղտնի ոստիկանը վայրկեան մը աչքերովը հետեւեցաւ կառքին, աչքերը արտակարգ փայլի մը մէջ։ Ցանկարծ ձեռքը ճակտին զարկաւ, կարծես կարգ մը մտածումներ վանելու համար։ Հասակը չտկեց և ուղղուեցաւ դարձեալ եղած տունը։

—Առաջին քայլը առնուեցաւ, կ'ըսէր մտովի, սանդուխներէն ելլելով, բայց երկրորդը։ Եթէ այս գիշեր իսկ չյաջողիմ սա Սավարին դարձուածքով մը ինծի կապել, ձեռքերնէս պիտի ելլէ։ Առանց կասկած արթնցնելու ինչպէս կրնանք ժամադիր ըլլալ անոր հետ։

Ցանկարծ կեցաւ, գոչելով.

—Եւրեկա՛, գտա՛յ։ Ու ներս մտաւ. խաղի սեղանին մասնակցեցաւ։ Սավարի սկսաւ կթուիլ. կը կատէր, որովհետեւ իր այնքան ճիգերով հաւաքած դրամներուն կորսնցնելը տխուր էր։ Ոստիկանը սիկառը շրթունքին անտարբեր կը խաղար. Սավարի տակաւ կը բորբոքէր։ Վերջին անդամ մըն ալ բաղդը ոստիկանին ժպտեցաւ։

—Ա՛լ իրաւունք ունիք խաղը ձգելու, դիտել տուին Սավարիի, որ դուրս։

—Ո՛չ, չպիտի ձգեմ...

—Ձեր ուզածին պէս, շարունակեց Վիպէռ, սեղանին վրայ նետելով իր թղթապանակը, ուր հիմա ճշմարիտ պանքտոմներ եկած գրաւած էին կեղծերուն տեղ։

Առաջուան նման տեսարան մը ներկայացաւ։ Խաղը անդամ մըն ալ դարձաւ և Սավարիի կողմէ հաւաքուած դրամը Վիպէռի ձեռքը անցաւ։ Ծափահարութիւններ բարձրացան։ Իտալացին կիներու աչքին մեծցած էր։

Սակայն յոգնած չէին։ Խաղը շարունակուեցաւ խօսքով, քանի որ կանխիկ դրամները հատած էին։

Առաջին անդամ, բաղդը ժպտեցաւ Սավարիի, որ սկսաւ աւելի ոգեւորութեամբ շարունակել. սակայն դարձեալ կորուստները ծայր տուին և խաղա՛ց, խաղաց, առանց խոհեմութեան, առանց այլ և այլի։ Թղթախաղ մը չէր այլ մարտնչում մը, ա՛յնքան կատղած, գինովցած էր Սավարի։ Խեղճ մարդը ա՛լ աւելի կը տոչորէր դէմինին սառնարիւնութիւնը տեսնելով. երբեք միաքէն անգամ չէր անցներ թէ այդ մարդը ի՛նչ տեսակ մէկն էր, անոր օտարական մը ըլլալուն հաւատացեր էր, սակայն տարտամ զգայութիւն մը անոր կ'ըսէր կարծես. — «Թշնամի մը դէմը ես, զգուշացի՛ր»։

Պարտաթուղթերը, ամէն ձեւով թուղթերու վրայ կը ստորագրուէին։ Մէկը իր մատնին մէջտեղը կը հանէր, ուրիշ մը իր ժամացոյցը գրաւ կը դնէր։ Վիպէռ միշտ կը յաղթէր։ Իր թղթապանակը և գրպանները լեցուեցան պարտամուրհակներով, որոնց մէջ մեծ տեղ մը կը գրաւէին Սավարիինները։ Նոյն իսկ անոր 25 ոսկինոց մէկ պարտաթուղթը իրը դրամ յանձնեց Սպանցիի մը, որ չահած էր։ Սավարի, 14,000 ֆրանքի պարտական եղած էր։

Կամաց կամաց սակայն խաղացողները քաշուեցան, և ժամը 12ին գրեթէ վերջ գտած էր խաղը։

Ամէն մարդ ոտքի ելաւ, թեւերին ու ոտքերին ձգտեցին, և հաղարուստէ յոգնութիւններ սկսան ծանրանալ անոնց վրայ։

Վարագոյրները յանկարծ բացուեցան և արեւը յորդ ցոլքերով խուժեց սենեակին ներս։ Ամէնքը իրարու նայեցան, դիրար ոսկալի կերպով տգեղ տեսան. կիները մանաւանդ պատանքոտ տեսարան մը կը ցուցադրէին։ Անոնց անքոյրները ու ներկերը, որոնք կանթեղի լոյսին տակ այնքան կը գեղեցկացնէին դիրենք, հիմա լղճուկ բան մը եղեր էին։

Կառքեր կանչել տուին և ամէն մարդ իր տունը մեկնեցաւ։

Սավարի Վիպէռէն հրաժեշտ խնդրելէ առաջ ըսաւ անոր։

—Ո՞ւր կրնամ տալ, պարո՛ն, պարտքերս։

—Եթէ կ'ուզէք Բրչլիօ փողոց, Օթել տէ Բրէնս, ուր կը բնակիմ առժամաբար, պատասխանեց ոստիկանը առանց վարանման։

Իրար բարեւեցին և զատուեցան։

Թարգմ.

Յակոբ Տէր-Յակոբեան

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԻՆ» ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՈՆԸ

ԿԻՒՍՔԱՎ ԷՄԱՌ 186

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՒՊԵՏԸ

Վ. ԷՊ

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԶԵՏՍԱԲՈՑԶԸ

12

—Լա՜ռ, պատասխանեց կրօնաւորը կեղծաւորաբար աչքերը խոնարհեցնելով, դժբաղդ մարդը այնքան վանգներու գինով գանուած գանձ մը չը պիտի օգուտ քաղէր։ Բազմ հասնելէն երկու օր ետքը, կռուի բռնուեցաւ ուրիշ մէկու մը հետ և վէրք մը ստացաւ որով քանի մը ժամ ետքն ալ մեռաւ։

—Այն առեն ինչպէս կրցաք այնքան մանրամասնութիւնները իմանալ, հայր սուրբ, դիտել տուաւ Հառուի։

—Շատ պարզ եղանակով մը, տղա, պատասխանեց կրօնաւորը. իր վերջին ճգնաժամերուն ես էի որ իրը կրօնաւոր վերջին հոգեւոր պարտականութիւնները կատարեցի իրեն և ինքն ալ իբրեւ երախտագիտութիւն իմ տուած հոգեւոր խնամքներուս, հաղորդեց ինծի այն բաները զոր ըսի ձեզի, ու աւելի ապահովութեան համար այդ գանձին տեղը յայտնող թուղթ մը տուաւ ինծի, կը տեսնէք որ ապահովի կրնանք մեկնիլ։

—Այո, յարեց Հառուի մտածկոտ երեւոյթով մը, բայց ինչո՞ւ նախ և առաջ Մեքսիկացիներուն չի դիմեցիք, ու մեզի կաւաշարկէք որ օգնենք ձեզի։

—Անոր համար որ Մեքսիկացիները վստահելի մարդիկ չեն, և թէ այդ գանձին տեղը հասնելէ առաջ կռիւ պիտի ունենանք Արաբներուն և Բեդուիներուն հետ, քանի որ անոնց հողին վրայ կը գտնուի այդ գանձը։

Այս խօսքերէն ետքը բաւական երկար լռութիւն մը տիրեց երեք խօսակիցներուն միջեւ։

Իւրաքանչիւր ոք խորունկ կերպով իր ըսածին վրայ կը խորհէր։

Կրօնաւորը շրջանցեաց ակնարկով մը որսորդներուն վրայ թողած տպաւորութեանը կը հետեւէր, բայց անոնց դիմագիծերը անփոփոխ մնացած էին։

Վերջապէս Տիկ խոժոռ շեշտով մը, ակնարկ մը նետելէ ետք իր ընկերոջ,

—Բոլոր այս ըսուածները աղէկ, սակայն անհեթեթ պիտի ըլլար հնարել թէ երկու մարդ, որքան քաջ ալ ըլլան անոնք, կրնան փորձել ասանկ հեռնարկ մը անծանօթ տեղերու մէջ, ուր կատաղի մարդիկ կը բնակին։ Առ նուազն յիսուն հոգի պէտք է անձնուէր և կարող, առանց անոր կարելի չէ։

—Իրաւունք ունիք, արդէն ես ալ մինակ ձեր երկուքին վրայ չէի դրած յոյս։ Բնականաբար ձեր հրամանները տակ, ընտրանօք առնուած մարդիկ ունիք և արդէն ես ալ պիտի ընկերանամ ձեզի։

—Դժբաղդաբար, եթէ դուք միր վրայ յոյսերնիդ դրած էք, սխալած էք, Հայր Սուրբ, յարեց անմիջապէս Հառուի։ Մենք օրինաւոր որսորդներ ենք, բայց առանկ գործ մը չի պատշաճիր մեզի։ Երբ խնդիրը անհաւուելի հարստութեան մը վրայ եղած ըլլայ, այն առեն կը տարբերի։

—Եթէ Սէտոը ուղղութիւնը ձեռք առնէ այս գործին, այն առեն ինչ պիտի ըսէք յարեց կրօնաւորը։

Որսորդը դողդղաց, կարմրութիւն մը պատեց իր դիմագիծը, և յուզումէն դողդղացող ձայնով մը,

—Անոր խօսածի էք ուրեմն։

—Ահա ինքն ալ, հարցուցէք անոր, պատասխանեց կրօնաւորը։

Արդարեւ, այս պահուն մէկը ներս կը մտնէր։

Հառուի գլուխը վար առաւ, Տիկ իր դաշոյնով սեղանին վրայ քանի մը հարուած տուաւ կմկմալով, ու կրօնաւորին գունատ շրթունքներուն վրայ անբացատրելի արտայայտութեան մը ժպիտը կ'երեւար։

13

Սէտոը

Գանի մը մանրամասնութիւններու մէջ պէտք է որ մանենք ճանչցնելու համար այս մարդը զոր ներկայացուցած ենք արդէն ընթերցողին և որ բաւական կարեւոր դեր մը ունի այս պատմութեան ընթացքին մէջ։

Սէտոը անգլիական վեց ոտքէ աւելի հասակ մը ունէր։ Իր ահագին գլուխը կը կանգնէր քառակուսի ուսերուն վրայ, կարճ և դնդերուտ վզով մը։ Զուանները պէս կարծր դնդերներով օժտուած էին բոլոր իր ոսկրուտ անդամները, մեկ խօսքով, արտառոց մարդ մը էր։

Աղուէսի մորթէ գլխարկ մը դրած էր։ Աչքերը մոխրագոյն ու պղտիկ էին և քիթն ալ գլխատիպ թռչունի մը քիթին նման կոր։ Իր լայն բերանը պճնուած էր սպիտակ և սուր ակռաներով, կարմիր այտեր ունէր, ու սեւ մօրուք մը։ Գծաւոր հագուստ մը հագած էր, որուն մէջ երկու տորձանակներ պահած էր, մէկը կացին և միւսն ալ երկար դանակ մը։ Մինչեւ ծունկերը երկար բալթոյ պէս ձորձ մը առած էր վրան։ Ու ձեռքը լռնած էր ամերիկեան զէնք մը։

Ոչ ոք գիտէր թէ ո՞վ էր ան և ո՞ւրկէ կուգար։

Այս պատմութեան սկիզբէն երկու տարի առաջ, երեւցած էր ան երկրին մէջ, կնոջ մը ու աղջկան մը հետ որ տասնըհօթը տարեկան աղջիկ մըն էր, և երեք հատ ալ ուժեղ տղաքներու հետ, որոնք չատ կը նմանէին իրեն, և տասնըմիսնէն քսանըչորս տարեկան։

Սէտոը յիսունըհինգ տարեկան կ'երեւար։ Հնդիկները տուած էին այդ անունը իրեն, անոր համար որ անոնց հակառակորդը եղած էր, և որոնցմէ կրցած էր ան երկու հարիւր հոգի մեռցընել։

Ներ կինը Պէցի կը կոչուէր, աղջիկը Էլէն, տղաքներուն անդրանիկը Նաթան, երկրորդը՝ Սուրթէր, և վերջինը Շավ։

(Շարունակելի)

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Ֆ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ՊԶՏԻԿՆԵՐՈՒՆ ԵՐԳԱՐԱՆԸ. Հաւաքածոյ Մանկապարտէզի երգերու 3
ՊԶՏԻԿՆԵՐՈՒՆ ԹՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ. Պատկերազարդ Դրչ. 3
ՊԶՏԻԿՆԵՐՈՒՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ. Պատկերազարդ, յատակագծերով և Աշխարհացոյցներով 2½
Կը գտնուին Հեղինակին և Գրավաճառաց քով։

ՏՕՔԹԷՕՐ
ՎԱԼԱՆԹԷՆ ՆԱԼԲԱՍ
Վկայուած Բարիզի Բժշկ. Կաճառէն
ԿՆԱԽՏԱԲՈՅԺ — ՍԱՆԿԱԲԱՐՁ

Մասնագէտ թոքային, սամսքսային, լեարդի, աղիքի հիւանդութեանց, ինչպէս նաև գաղղիական և ջրային ախտերու։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առաւուընէ մինչեւ կէս օր Սիրքէճի «Թուրքիա» դեղարանը, և կէս օրէ ետք, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ Բերա, թիւ 1, Բիւլիւք-Բարաքդարու փողոց։

ՕՍԿԻ ՄԻԵՏԱԼ, ԲԱՐԻԶ 1900

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ՔԱՐՄԷԼ ԸՆԿ.
ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ
ՌԻՇՕՆ ԼԸ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառանցներէն
ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ. — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՄԲԵՐԱՆՈՑ
Ղալաթիոյ Քարափը, Սիրէ Ֆրանսէզ, թիւ 145—147

Բարիզի բժշկ. կաճառին բրոֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ
Պոռտոյի դիտական Կաճառէն Բրոֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համպուրկի քաղաքապետութեան քիմիագէտ Ս. ԷՆՕՖԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,
ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ
ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

ՄԱՆԶՈՒՄԻՆ
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

Մանզումէն եւրոպական թերթերու կատարելութեան հասցնելու համար ջանք չենք խնայած ցարդ, ինչպէս կը հաստատեն մեր սիրելի ընթերցողները։

Այս անգամ հանրութեան նոր ծառայութիւն մը մատուցանելու նպատակով, Մանզումէի մէջ բացած ենք արձանագրութեան բաժին մը, ուր երկու տողով պիտի ծանուցանենք օրուան ՇՆՈՒՆԴՆԵՐը, ՆՇԱՆՏՈՒՐՆԵՐը, ՀԱՐՍՆԻՔՆԵՐը և ՄԱՀԵՐը։

Այս բանին մէջ արձանագրուիլ փափաքողներ—Պոլիսէն ըլլան թէ գաւառէն, — բաւական է որ երկտողով մը Մամբագրութեան իմացնեն ծանուցուելիք ընտանեկան դէպքին պարագաները, պայմանաւ սակայն որ անիկայ վաւերացուած ըլլայ կա՛մ եկեղեցիին և կամ մեզի ծանօթ անձի մը կողմէ։

1. ՇՆՆԴԵԱՆ առթիւ, նորածիններն եւ ծնողին անունները, մկրտուած եկեղեցին։

2. ՆՇԱՆՏՈՒՐԻ առթիւ, երկու խօսեցեալներուն անունները ու մականունները։

3. ՀԱՐՍՆԻՔԻ առթիւ, հարսին, փեսին եւ կնքահայրին անունները ու մականունները, պսակադրութեան եկեղեցին եւ օրն ու ժամը։

4. ՄԱՀՈՒԱՆ առթիւ, հանգուցեալին անունն ու մականունը. արուեսթ յուղարկաւորութեան ժամը, եկեղեցին ու թաղուելիք գերեզմանատունը։

ԱՅՍ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԲԱԼԱՐԱՁԷՆ ԶԲԻՒ ԵՆ

Իսկ անոնք որ մեր սովորական այս արձանագրութիւնէն դուրս աւելի փայլուն ու մանրամասն կերպով կ'ուզեն ն կարագրել տալ, պէտք է դիմեն Մամբ ագրատունս և վճարեն որոշուած սակ ագինը։

ՐՈՏՈԼ
ՀԱՐԴԱԽԻՒՍ ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ
RHODOL

Բոլոր բոլուսական է. վարդէ և անոր պէս առողջարար նիւթերէ բաղկացած է, և այնքան քաղցրաբոյր է և ախորժելի համ ունի որ տղաք իսկ ուրախութիւնամբ կը գործածեն։ Վաւերացած է Առողջապահական ժողովին կողմէ և նշանաւոր բժիշկներ կը գործածեն զայն սամսքի և աղիքներու խանգարման արդիւնք պնդութեան, արիւներթութեան և ասոնց նման հիւանդութիւններու դէմ։ Հնարիչ՝ Ոն Դարան Աղէպլէր Ճատէսէ, Միւրիւվէթ դեղարանին տէր Նորի Աբսոդոլիտէս։ Դին 5 ղր.։ Կը գտնուի բոլոր մեծ դեղարաններու մէջ։ 30—11

ԳԱԹՐԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄ

Կէօյիւս Նէզլէէրիկէ միշտ, էօքսիրիւքլէր վէ Նէֆէս տարլըղընա գարշը վէ եէնի պաշամը վէրէմին թէտավիսնէտ թէէսիրաթը չիֆապախշոսը հաէպիյէ մէմլէքէթիմիզ սէրաթէտան աթըպպի հաղիգէսինին էքսէրիա թագտիր վէ թանսիսինի վէ մէճլիսը Թրպպիէ վէ Սրէհիյէ ումումիէնին թաստիգինի իրարդ էդէմիշ տիր։

Ումում տէրօ վէ էճզանանէլերտէ պուլունուր։ Թարատան սիրարը վուգուրնա եէնի Ճամի չէրիֆ մէրտիվէնլէրի գարշուսընա Բեազիմ պէյին էճզա տէրօսընա միւրաճաաթ օլունմալը տրը 20—80

ՏՈՔԹ. Գ. ԿԻՒԼԻՊԷՆԿԵԱՆ
ԲԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ՎԿԱՅՈՒԱԾ
Մասնագէտ՝ ջրային եւ սամսքսի հիւանդութեանց

Երկար տարիներ Բարիզի հիւանդանոցներու մէջ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները ուսումնասիրելով՝ աշխարհահռչակ Սալբէթրիէր հիւանդանոցին մէջ ալ կարեւոր պաշտօններ վարած և նշանաւոր Բրոֆ. Ռէյմոնի ու Մարիէօի քլինիքներու մէջ կատարուած աշխատութեանց մասնակցած ըլլալով՝ վերջերս հաստատուած է Բերա, Մեծ փողոց Աղա Ճամի մօտ թիւ 12½ դարմանատունը, ուր ամենավերջին դրութեամբ կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 1էն մինչեւ 4։ 8—24

ՄՕՏԷՌՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
Էսկի Զապթիյէ ճասսէսի, նորաշէն Ֆէրիս պէյ խանին գեսնայարկը

Գասպար ճաշարանի նախկին տէր Առաքել Տէքիկեան, որ կերակուրներու մաքրութեամբ ու համեղութեամբ գոհացուցած է բոլոր փափկաճաշակ ստամոքսները, այս անգամ Էսկի Զապթիյէ ճատտէսի նորաշէն Ֆէրիս պէյ խանի գետնայարկը ՄՕՏԷՌՆ անունով՝ ճաշարան մը բացած է, ուր ամէն ճաշակի յարմար արեւելեան և արեւմտեան կերակուրներ պատրաստ կը գտնուին չափաւոր գիներով։

Ամէն անոնք որոնք մաքուր սպասարկութիւն և համեղ կերակուր կը փնտռեն, կրնան դիմել ՄՕՏԷՌՆ ճաշարանը որ ճոխաբար կահաւորուած ըլլալու առաւելութիւնն ալ ունի։ 7

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ
Ա. Տ. Ա. Մ. Ն. Ա. Բ. Ո. Ց. Ժ.
Պոլիս, Պահչէ Դարբ, Գիր Գիր Զեֆիտի դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սիլիւարի, Իսմէտիէ, Տողրամաճը փողոց իր ընտակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պահչէ Գարբ, Պին-Պիր-Զեֆիտին դիմաց։
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ԴՐԱԴԻՐ ՄԸ

Թուրքերէն կարդալու, գրելու և թղթակցելու քաջավարժ անձ մը որ մաքուր ալ գիր ունի և կրնայ նաեւ թղթակցութիւն ընել հայերէն լեզուով, կը փափաքի պաշտօն ստանձնել համեստ ամսականով մը։ Ցիրեալ անձը օրէնքի և փաստաբանական գործերու ալ տեղեակ ըլլալով կրնայ այս ճիւղին մէջ ալ օգտակար ըլլալ։ Դիմել խմբագրատուն։

Ա՛ԻԹԱՆԻՕՆ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՂՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ
1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻԾ
Բարիսաէ Բլաս Վանտամատ, 9 Նոմէրօլու տարիէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒՐ ՇԻՐԱԿԻՆԻ
Սէրմաեէ վէ իխթիեաթ 119,000,000 ֆր.
1902ՆԻՆ մագպուզաթը 24,000,000 »
Էօտէնէն զիեան 279,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գէյմէթի 21,500,000 »

1828 L'UNION DE PARIS

ԷՕՄՐ ՇԻՐԱԿԻՆԻ
Սէրմաեէ վէ իխթիեաթ 158,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաթը 12,000,000 »
Էօտէնէն զիեան 129,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 272,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐԱԿԻՆԻ դաեէթ միւսթիտ չէրտիթ իլէ Թիւրքիատա օիկուրթա գայտիաէր
ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ ամէնի միւխթէլիֆ սուրէթաէ վէ խուսուսի էհվէն։
Ֆիեսթալ էօմիւր սիկուրթա իսէր։
ՇԻՐԱԿԻՆԻՆ ՊԱՆԴԱՍԸ «Պոր» [illegible], Սթանպոլ Ամանսը ամէնի
Սթանպուլատա Սուլ [illegible] Օղլու բաստընտա տրը։

ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ ՀԱՐԻՒ ՄՈՄԵՐՈՒ
ՏԻԿԻՆ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կ. Պոլիս, Զագմագճըլար Եօղուշ, Մեծ Նոր խանի մէջ, վարի յարկ, թիւ 47
ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆԻ

ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ փառաւոր զարդարումներովը ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ եղած սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ մեծաքս երիզ, լէմոն ծաղիկ, կրլանդ, քողք, ձեռնոց, անառուկ, արծաթապատ ափսէ և մկրտութեան հագուստ։

Անգամ մը կ'արժէ այցելել սոյն վաճառատունը, տեսնելու համար ապրանաց տեսակի ճոխութիւնն ու ազնուութիւնը, և շատ մը ՖԱՆԹԷԶԻ ձեւեր մոմի կապուածներու որ ամէնէն գեղեցարտճաշ իսկ կրնայ գոհացնել։

Մասնաւոր յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամքով և ճշդապահութեամբ։

ՄԻ՛ ԽՍԲՈՒԻՐ ՈՒՐԻՇ ՏԵՂ ՄԱՍՆԱՃԻՂ ԶՈՒՆԻ

ՏՊԱՐԱՆ
ՆԵՐՍԷՍ Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ-ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
Կ. Պոլիս, Գիւլիւմ Ա.ղը էէնեցի խան

Ծանօթ Տպարանս, յարգոյ հասարակութենէն վայելած համակրանքէն քաջալերեալ, այս անգամ բերել տուած նորագոյն մեքենաներու շնորհիւ պատրաստ է ամէնէն գեղարտճաշներն իսկ գոհացնել։

ՄԱՔՈՒՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

Տպարանիս մէջ կը պատրաստուին, նամակագրութիւններ, պարտամուրհակներ, փոխանակագիրներ, չէքեր, հարտանկան գաւթեր, հրաւիրագիրներ, ազդեր, դրթալակներ՝ ամէն լեզուէ, ինչպէս նաեւ վաճառականաց վիմագրական, ապարդական և կազմի վերաբերեալ ամէն պնակ գործեր։

«Մանզզդ» կը պատրաստուի կէս ժամուան մէջ
1000 նամակագլուխ 10 ղրուշ, 100 ապեքարթ 5 ղրուշ
100 դրշ.ի ապսպրանք ընողին մէկ տուփ այցեքարտ կը նուիրուի։
Գաւառներէ եկած ամէն յանձնարարութիւն փութով և դիւրամատչելի կերպով կը կատարուի։

Բարիզի բժշկ. կաճառին բրոֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ
Պոռտոյի դիտական Կաճառէն Բրոֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համպուրկի քաղաքապետութեան քիմիագէտ Ս. ԷՆՕՖԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,
ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ
ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

ԼԱ ՖՕՆՖԻԱՆՈՒ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1844ԻՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Եռաշխ. դրամագլուխ 56,000,000 Ֆրանկ
Մինչեւ 1901ի վերջը վճարուած վնաս 101,720,000 »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ
Եռաշխ. Դրամագլուխ 36,000,000 Ֆրանկ
Մինչեւ 1901ի վերջը վճարուած վնաս 25,000,000 »
Ապահովագրուած գումար 321,000,000 »

Ընդհանուր ծովային ապահովագրութիւն հիմնեալ 1818ին
ԼԱ ՖՕՆՖԻԱՆՈՒ, կը գտնուի Ֆրանսայի կառավարութեան և լարս պետական ժողովներու քննիչներու տակ։

Այս վաղեմի ընկերութիւնը գրեթէ ամէնէն մեծ վարկը կը վայելէ ամէն կողմ, որուն գործառնութեանց և վստահելիութեան վրայ գաղափար մը առնուն համար հոս թուենք մէկ քանին այն հանդիսաւոր մեծ հաստատութիւններէն, որոնք ապահովագրուած են ԼԱ ՖՕՆՖԻԱՆՈՒ։

Ֆրանսայի նահանգներու և գաւառներու կարգ մը պաշտօնատուններէն զատ, Բարիզի՝ Օրէրա, Վօտվիլ, Նուվօթէ, Ամպիկիւ, Ֆոլի-տրամբիք և ուրիշ բազմաթիւ թատրոններ։

Գոն Մարչէն, Լուվրի վաճառատունները, Բիկմալիոնը, Բրէնթանի, Գէլժառտինէռի, Օթէլ տը Վիլի և Սամարիթէնի մեծ վաճառատնացները։

Պանք տը Ֆրանսի մասնաճիւղերը, Քրէտի Ֆոնսիէն, Քրէտի Լիոնէն, Ֆրանս. մեռազներու, քիմիական արտադրութեանց ընկերութիւնները, Ֆրանսայի Կեդր. Դեղարանը, Լուռուի հանքերը, կենդանաբանական պարտէզը ևն։

* * *

Այս պերճախօս թուումներէն ետք, ո՞վ աւելորդ է խօսիլ այս ընկերութեան վրայ, որ, ինչպէս ըսինք, ամենամեծ վարկ մը կը վայելէ ամէն կողմ։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷՆ
ԼԱ ՖՕՆՖԻԱՆՈՒՆ Պոլսոյ կողմի գործակալութիւն
Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Պէօյիւք Եըլտրզ խան, թիւ 14,
ԳԱՌՆԻԿ ԱՃԱՌԵԱՆ
Որ միանգամայն Պոլսոյ կողմի գործակալն է COMPAGNIE D'ASSURANCE GÉNERAL MARITIME (Ընդհ. ծովային ապահովագրական) Ընկերութեան։
Մանրամասն սմէն տեղեկութիւն հանուրեամբ կը տրուին բոլոր դիմողներուն։

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻԹԻԷՆ
ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ
ԿՈՏՍ. ՔԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ
Դրասենեակ Հաճօբալօ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56
ԷՖԱՆԴՕՐ ՆԵՐԿԱՑՈՒՑԻՉ Դ. ԵՆԵՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիչիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը.— 35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիչիէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի առնայ 31266 ֆրք. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր ոչինչ, 10 տարիէն իւր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի առնան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն զգւմարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիչիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն է՝ երաշխաւորէ իւր բոլորով։

ՏՕՔԹՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ
ՀԱՆՐԱՄԱՆՕՐ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱՄԻԶԱՑԻՆ ԱՆՏԵՐՈՒՆ
ԲԵՐԱ, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միսք փողոց թիւ 4 ԱՄԷՆ ՕՐ,

ԱԶԳ.— Հայ երիտասարդ մը, կրկնակի յանձնարարուած, տեղական գրասենեակի, անգլիերէնի, մանաւանդ գերմաներէնի, կը փնտռէ մեկնուն կամ այցելու պաշտօն մը։ Դիմել խմբագրատուն։

Տէր եւ Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՇՍԷՐԵԱՆ